

Södertörns högskola | Institutionen för samhällsvetenskaper
Kandidatuppsats 15 hp | Journalistik | Höstterminen 2014
Programmet för journalistik och multimedia

Tro och text

– En analys av religionsrapporteringen i Dagen
och DN

Av: Robin Gustafsson och Jesper Hagel
Handledare: Christian Andersson
Examinator: Jöran Hök

Abstract

Denna studie undersöker hur rapporteringen kring de fem världsreligionerna skiljer sig mellan en sekulär och en religiös nyhetstidning. Tidningarna är den kristna tidningen Dagen samt Dagens Nyheter (DN).

En kvantitativ innehållsanalys har genomförts på totalt 188 artiklar från kristna Dagen och 47 från sekulära DN för att analysera religionsrapporteringens innehåll. Nio artiklar har sedan analyserats kvalitativt med fokus på hur religionen och dess utövare gestaltas.

Undersökningsperioden var första kvartalet 2014. Den kvalitativa analysen har genomförts med stöd av bland annat Martin Conboys teorier om nyhetspråk och Brigitte Mrals modell av en klassisk retorikanalys.

Den kvantitativa studien visar bland annat att officiella religiösa aktörer, som präster och imamer, kommer till tals oftare i Dagen än i DN. Religionsrapporteringen i Dagen har även en jämn fördelning mellan inrikes och utrikesnyheter, i kontrast till DN som oftast rapporterar om religion i andra länder. I DN spelar religionen en mindre roll och förekommer i en kulturell eller politisk kontext snarare än en religiös sådan, medan Dagen oftare belyser tro och andliga perspektiv med religionen som huvudämne.

Den kvalitativa analysen antyder också att DN har ett kritiskt och sekulärt förhållningssätt till samtliga religioner, medan Dagens förhållningssätt varierar beroende på vilken religion som behandlas, till förmån för kristendomen.

***Nyckelord:** buddhism, Dagen, Dagens Nyheter, DN, hinduism, islam, judendom, kristendom, religion.*

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
2. Bakgrund	5
2.1 Dagens Nyheter och Dagen.....	5
2.2 Religion i Sverige	6
2.3 Pressetik i Sverige	7
3. Frågeställning och definitioner	7
3.1 Frågeställning och hypoteser	7
3.2 Definitioner	8
4. Tidigare forskning	8
5. Teori	10
5.1 Nyhetsvärdering.....	10
5.2 Framing	11
5.3 Religionens medialisering, religiösa medier och journalistik om religion	12
6. Metod	14
6.1 Avgränsningar	14
6.2 Reliabilitet och validitet	15
6.3 Den kvantitativa innehållsanalysen	16
6.4 Den kvalitativa innehållsanalysen.....	18
6.5 Motiv för val av metod.....	19
6.6 Metodkritik	19
7. Resultat	21
7.1 Den kvantitativa innehållsanalysen	21
7.2 Den kvalitativa innehållsanalysen.....	29
8. Analys	38
9. Diskussion och slutsatser	42
9.1 Vidare forskning	45
Källförteckning	46
Bilagor	50
1. Kodschema och kodarinstruktion	50
2. Lista på analyserade artiklar (Elektronisk bilaga).....	57

1. Inledning

Denna uppsats syftar till att undersöka skillnaden i religionsrapportering mellan två svenska tidningar, sekulära Dagens Nyheter (DN) och kristna Dagen.

Det sägs ofta att Sverige är ett av de minst religiösa länderna i världen. Enkätundersökningar visar att den svenska befolkningen hör till dem som värdesätter religion minst av alla på planeten¹. Samtidigt har Sverige flera stora religiösa samfund, inte minst för kristna och muslimer. Det svenska medielandskapet följer samma mönster, där den sekulära majoriteten av nyhetsförmedlare delar arena med en handfull religiösa aktörer, främst kristna.

Nyhetsrapportering utgår från principerna om nyhetsvärdering. Händelser som innehåller vissa komponenter, som till exempel elitpersoner eller konflikter, har större chans att bli nyheter. När en nyhetsvärdering görs prioriteras händelser eller personer som anses ligga nära nyhetsmediets publik, såväl geografiskt som kulturellt.² Enligt Kovach och Rosenstiel (2001) ska nyheter också vara proportionerliga och inte överdrivna; journalistiken har som uppgift att genom nyheter ge en objektiv bild av verkligheten.³ Enligt de svenska pressetiska reglerna bör journalister även vara försiktiga med att ange religionstillhörighet, såvida det inte är relevant i sammanhanget.⁴

Syftet med denna uppsats är tudelat. Dels syftar den till att förklara hur en tidnings programmatiska inriktning påverkar rapporteringen av religion, både den egna och andra, och dels ämnar den jämföra denna ”religiösa nyhetsrapportering” med ”vanlig”, sekulär, journalistik för att se om och hur de skiljer sig vad gäller religionsrapportering.

Uppsatsen är disponerad enligt följande: Först ges en bakgrund till DN och Dagen, samt en överblick över religionen i Sverige (2). Efter det presenteras studiens frågeställning och

---

¹ Exempelvis: Ipsos Mori. Views on globalisation and faith. London, Ipsos Mori. 2011. http://web.archive.org/web/20130117013643/http://www.fgi-tbff.org/sites/default/files/elfinder/FGIImages/Research/fromresearchtopolicy/ipsos_mori_briefing_pack.pdf (Hämtad 2014-11-03)

² Ghersetti, Marina. Journalistikens nyhetsvärdering. Ur *Medierna och demokratin*, Lars Nord och Jesper Strömbäck (red.) Lund: Studentlitteratur AB, 2012. Sid 212–214

³ Kovach, Bill och Rosenstiel, Tom. *The Elements of Journalism. What newspeople should know and the public should expect*. New York: Crown Publishers 2001. Sid. 5

⁴ Allmänhetens pressombudsman, pressetiska regler, 2014. <http://www.po.se/regler/pressetiska-regler> (Hämtad 2014-12-07)

hypoteser (3). Under punkten ”Tidigare forskning” (4) redovisas vilka liknande studier som gjorts tidigare. ”Teori” (5), ger en kort introduktion till relevanta teorier. ”Metod” (6) delas upp i flera underkategorier. En djupare redogörelse för avgränsningar, motiv för val av metod och de två undersökningarna (en kvalitativ innehållsanalys och en kvantitativ innehållsanalys) ges här. Likaså ett avsnitt om reliabilitet och validitet. Sedan följer redovisning av resultat (7), analys (8) och diskussion (9). Studien avslutas med källförteckning och bilagor.

2. Bakgrund

Här finns information om de tidningar denna studie tar upp samt hur religionsutövandet ser ut i Sverige.

2.1 Dagens Nyheter och Dagen

Dagens Nyheter (DN) grundades i december 1864. DN, tillsammans med DN Helg, kommer ut sju dagar i veckan och klassas som oberoende liberal. I dag har tidningen en räckvidd på 748 000 läsare per dag, vilket gör den till Sveriges största prenumererade morgontidning⁵ och ett relevant analysobjekt. Bland konkurrenterna finns Svenska Dagbladet. Dagens Nyheter har från dess att den grundades haft en sekulär och religionskritisk inställning⁶.

Dagen är en tidning som grundades i november 1945. Tidningen kommer ut fyra dagar i veckan, tisdag till fredag. Dagens inriktning är oberoende med kristen värdegrund. Dagen rapporterar framför allt om frågor som berör religion och i synnerhet det kristna samfundet i Sverige, och har en vision om ett samhälle genomsyrat av kristen tro och kristna värderingar.⁷ Med en räckvidd på 46 000 personer per utgivningsdag är Dagen Sveriges största kristna tidning.⁸

Huvudkonkurrenten är den kristna tidningen Världen idag. Tidningens grundare och första chefredaktör var pingstpastorn Lewi Pethrus. Dagen ägs av bland annat Svenska Alliansmissionen, Evangeliska Frikyrkan och Svenska baptistsamfundet⁹.

---

⁵ TS. TS mediefakta Dagens Nyheter. 2014. <http://www.ts.se/mediefakta-upplagor/snabbfakta/?mc=000440> (Hämtad 2014-11-02)

⁶ Lundqvist, Åke. *Kultursidan: kulturjournalistiken i Dagens Nyheter 1864-2012*. Albert Bonniers förlag, 2012, E-bok

⁷ Dagen. Om Dagen, 2014. <http://www.dagen.se/om-dagen> (Hämtad 2014-11-02)

⁸ TS. TS mediefakta Dagen, 2014. <http://www.ts.se/mediefakta-upplagor/snabbfakta/?mc=001538> (Hämtad 2014-11-02)

⁹ Dagen. Historik, 2014. <http://www.dagen.se/dagens-historia> (Hämtad 2014-12-17)

2.2 Religion i Sverige

Sverige benämns ofta som ett av världens mest sekulariserade länder. Exakt hur religiös eller icke-religiös den svenska befolkningen är dock inte helt lätt att sätta en siffra på. Den tidigare statskyrkan, Svenska kyrkan, har stadigt tappat medlemmar över de senaste fyrtio åren. 1972 var 95,2 procent av befolkningen medlemmar, 2013 var det 65,9 procent¹⁰. De som faktiskt går i kyrkan är dock endast fem procent av Sveriges befolkning¹¹. En relativt liten del av befolkningen engagerar sig i frikyrkorörelsen. Den absolut största frikyrkliga organisationen är Pingströrelsen med 108 842 medlemmar 2012. Equmeniakyrkan, som består av Svenska Missionskyrkan, Svenska Baptistkyrkan och Svenska Metodistkyrkan, hade 134 391 medlemmar 2012.¹² När det gäller andra religioner i Sverige har de förhållandevis få medlemmar. Sveriges näst största religion är islam. Enligt Nämnden för statligt stöd till trossamfund (SST) hade de muslimska församlingarna 110 000 medlemmar 2011. Detta är dock en uppskattning gjord av SST och ska endast ses som en fingervisning av antalet praktiserande muslimer i Sverige.¹³

Tillhörigheten till samfund utöver de kristna och muslimska är i Sverige mycket liten, sammantaget handlar det om omkring en procent av befolkningen¹⁴.

Sveriges Buddhistiska Samarbetsråd (en paraplyorganisation för samtliga buddhistiska organisationer i Sverige) hade enligt SST 4 812 medlemmar 2011. De judiska församlingarna hade år 2012 8 442 medlemmar.¹⁵ Det finns inga tillförlitliga siffror över hinduismens storlek i Sverige, men klart är att den är mycket liten.

Enligt en undersökning från Ipsos Mori ligger Sverige längst ner bland ett utvalt antal länder när det gäller hur viktig religion anses vara som en samhällskraft, även om denna undersökning ska tolkas försiktigt (endast cirka 500 personer svarade i undersökningen och den är från 2011) så kan den ses som en fingervisning. I samma undersökning uppgav 49 procent av svenskarna att de

---

¹⁰ Svenska kyrkan. Svenska kyrkans medlemsutveckling 1972-2013, 2014.
<https://www.svenskakyrkan.se/default.aspx?id=645562> (Hämtad 2014-11-03)

¹¹ Willander, Erika. What Counts as Religion in Sociology? : The Problem of Religiosity in Sociological Methodology. Diss, Uppsala Universitet. 2014.

¹² Nämnden för statligt stöd till trossamfund, SST. Statistik för 2012, 2014.
<http://www.sst.a.se/statistik/statistik2012.4.524fbdf71429b7641b72f86.html> (Hämtad 2014-11-03)

¹³ Ibid.

¹⁴ Strid, Jan & Lennart Weibull. 2011. Fyra perspektiv på religion i Sverige. Ur Holmberg, S. m.fl. (red) *Lycksalighetens ö. Fyrtioen kapitel om politik, medier och samhälle*. Göteborg: Litorapid Media AB. sid. 331-347.

¹⁵ Nämnden för statligt stöd till trossamfund, SST. Statistik för 2012, 2014.

var icke-religiösa.¹⁶ Samtidigt visar en studie från 2014 att svenskar inte är mer sekulära i dag än vad de tidigare varit. Svenskarnas religionsutövning och förhållande till religion har varit relativt statistiskt genom historien menar Erika Willander vid Uppsala Universitet som gjort studien.¹⁷

2.3 Pressetik i Sverige

Enligt de svenska pressetiska reglerna, som alla journalister i Svenska journalistförbundet skrivit under på att följa, bör journalister inte framhäva människors kön, etniska ursprung, sexualitet, religion, politisk tillhörighet, nationalitet eller yrke. Reglerna kan ses som en yrkeskod för svenska journalister.¹⁸

3. Frågeställning och definitioner

3.1 Frågeställning och hypoteser

Vår frågeställning lyder:

Skiljer sig rapporteringen kring världsreligionerna i Dagen och Dagens Nyheter, vad gäller omfattning, innehåll och gestaltning?

För att besvara frågeställningen utgår vi från nedanstående hypoteser. De är baserade på tidigare forskning och teorier kring religiösa och sekulära medier, samt teorier om nyhetsvärdering (se 4. Tidigare forskning och 5. Teori)

H1: Dagen rapporterar om religion i större utsträckning än DN.

H2: Dagen låter officiella religiösa aktörer komma till tals oftare än DN.

H3: DN rapporterar huvudsakligen om religion under kategorin utrikes.

H4: När DN rapporterar om religion så förekommer extremism i större utsträckning än vad det gör i Dagen.

H5: Dagen framställer religion ur ett offerperspektiv oftare än DN.

H6: DN är mer konfliktorienterad i sin rapportering.

---

¹⁶ Ipsos Mori. Views on globalisation and faith. London, Ipsos Mori. 2011.

http://web.archive.org/web/20130117013643/http://www.fgi-tbfff.org/sites/default/files/elfinder/FGIIimages/Research/fromresearchtopolicy/ipsos_mori_briefing_pack.pdf (Hämtad 2014-11-03)

¹⁷ Willander, Erika. What Counts as Religion in Sociology? : The Problem of Religiosity in Sociological Methodology.

¹⁸ Allmänhetens pressombudsman, pressetiska regler, 2014. <http://www.po.se/regler/pressetiska-regler> (Hämtad 2014-12-07)

H7: DN rapporterar i större utsträckning om religion som en aspekt i ett större politiskt sammanhang jämfört med Dagen. I Dagen är istället religionen kontexten.

3.2 Definitioner

- *Världsreligionerna:* Avser i denna uppsats: hinduism, buddhism, kristendom, islam och judendom.
- *Religiös aktör:* En person, grupp, eller organisation, med religiös tillhörighet, som talar eller omtalas i en text.
- *Officiell religiös aktör:* En aktör som representerar en av världsreligionerna i en bredare bemärkelse än vad enskilda religiösa personer eller grupperingar gör. Exempel på officiella religiösa aktörer är präster, biskopar, imamer, rabbiner och munkar.
- *Religiös media:* Sändningar och publikationer vars syfte är att predika ett visst religiöst budskap eller på annat sätt stärka en religiös gemenskap (se 5.3 Religionens medialisering, religiösa medier och journalistik om religion).
- *Journalistik om religion:* Sändningar och publikationer som behandlar religion men som gör så genom journalistik, med ett kritiskt förhållningssätt. Det främsta målet är att informera (se 5.3 Religionens medialisering, religiösa medier och journalistik om religion).

4. Tidigare forskning

Såvitt vi kunnat finna har ingen tidigare jämförelse mellan religionsrapporteringen i kristen och sekulär press gjorts i Sverige. Den närmaste studien är *The image of islam and muslims in swedish radical christian press* (2012), skriven av Kristian Steiner, professor i politisk vetenskap vid Malmö högskola. I den undersöker Steiner, genom en kvalitativ innehållsanalys, hur religionen och dess anhängare skildras i den kristna tidningen *Världen Idag*, som har en mindre upplaga än *Dagen* och starka band till den frikyrkliga rörelsen *Livets Ord*¹⁹. Steiners resultat visar att muslimer skildras som en statisk och homogen grupp. Artikelförfattarna lyfter oftast upp negativa saker med muslimer och väljer att, i de flesta fall, ignorera positiva händelser. De handlingar som artikelförfattarna kopplar med ihop med islam och muslimer är främst: krav

---

¹⁹ Steiner, Kristian. The image of islam and muslims in swedish radical christian press. *Journal of religion in Europe* no. 5 (2012), sid. 192–222.

(demands), mord och massmord. Huvudtemat i de undersökta texterna handlar om ett muslimskt hot mot västvärlden.²⁰

En studie av Rosenfeldt (2007), som undersökt hur ofta kristendom och islam förekommer i tre danska tidningar, visar att antalet artiklar som nämnde islam eller kristendom har ökat med sexhundra procent under den perioden 1985 – 2005. Samma studie visar att kristendomen omnämndes mer än islam under 80- och 90-talet, men att islam passerade kristendomen under tidigt 00-tal. Under 2005 trycktes i genomsnitt åtta gånger fler artiklar dagligen om islam än om kristendom, vilket går att jämföra med cirka 2,5 gånger fler artiklar dagligen för kristendomen under 80- och 90-talet.²¹

Rosenfeldt visar också på en ökning av den totala andelen tryckta religionsartiklar, från att utgöra 3,6% (1,8% kristendom, 1,8% islam) av alla tryckta artiklar i de tre studerade tidningarna år 2000, till att utgöra 8,5% (3,4% kristendom, 5,1% islam) av artiklarna 2005. Rosenfeldt menar att denna ökning har skett trots att Danmarks folkliga engagemang för organiserad religion har dalat. Han menar också att, den över lag negativa, explosionen av rapportering kring islam är ett resultat av 11 september-attackerna på World Trade Center och den internationella säkerhetspolitiska debatt som följde.²²

Kandidatuppsatsen “Abrahams barn”, skriven av Atallah och Munther vid Södertörns Högskola, undersöker hur religionsrapporteringen i Svenska Dagbladet och Sydsvenskan förändrats mellan 2002 och 2012. Uppsatsen fokuserar på de tre abrahamitiska religionerna (judendom, kristendom och islam) och bygger på en kvantitativ innehållsanalys i kombination med intervjuer med religiösa representanter och journalister. Atallah och Munther konstaterar att religiösa händelser är svåra att göra nyheter av, och när religion förekommer som en faktor är det främst i samband med krig och konflikter i utrikesnyheter och kultur och diskriminering i inrikesnyheter.²³

Rapporteringen kring buddhism och hinduism är så tunn att när Cora Alexa Døving och Siv Ellen Kraft skrev *Religion i Pressen*, om religionsrapporteringen i Norge, valde de att inte

---

²⁰ Ibid.

²¹ Rosenfeldt, M. (2007) “Hvor meget fylder religion?”. *Kritisk Forum for Praktisk Teologi* no. 27(109), sid. 31-47.

²² Rosenfeldt, M. “Hvor meget fylder religion?”, sid. 31-47.

²³ Atallah, Carol och Victor P. Munther. 2012. *Abrahams barn - En Studie av religionsnyheternas förändring mellan 2002 och 2012 - med exempel från Svenska Dagbladet och Sydsvenskan*. Kandidatuppsats. Södertörns Högskola.

inkludera dessa.²⁴ Vad som däremot är klart är att svenskarna har en mycket positiv attityd till buddhismen, vilket enligt David Thurffjell åtminstone delvis kan tillskrivas medierapporteringen. Detta trots att världen inte lider brist på buddhistiskt våld²⁵.

5. Teori

5.1 Nyhetsvärdering

Johan Galtung och Mari Holmboe Ruge skrev redan 1965 en artikel där de listade tolv kriterier som kan göra en händelse till en nyhet.²⁶ Bland de faktorer som nämndes fanns otvetydighet, meningsfullhet, harmoni med ens bild av världen samt negativitet. Ju fler av dessa kriterier en händelse uppfyller, menade Galtung och Ruge, ju troligare är det att händelsen plockas upp och görs till en nyhet i medier. Det är också de kriterier som gjort händelsen intressant som sedan betonas i nyhetsrapporteringen.

För att pröva sanningshalten och användbarheten av Galtung och Ruges modell utförde Tony Harcup och Deirdre O'Neill en undersökning av över 1 200 brittiska nyhetsartiklar publicerade i Mars 1999, och jämförde dem mot Galtung och Ruges kriterier²⁷. Deras slutsats blev att 1965 års nyhetsvärderingsmodell var i behov av en modernisering då den var bristfällig i vissa aspekter. Harcup och O'Neill fann till exempel att negativitet inte är en nödvändighet för en nyhet, och att fler kriterier än de tolv behövdes. De menar exempelvis att en händelse kan bli en nyhet enbart på grund sitt underhållningsvärde.²⁸

Efter Galtung och Ruge har en rad andra forskare uppfört mer eller mindre modifierade versioner av de tolv originalkriterierna. Ghersetti har sammanfattat de olika modellernas gemensamma drag till fyra punkter: närhet (geografisk, tidsmässig och kulturell), sensation/avvikelse (det ovanliga framför det vanliga, oftast negativa händelser som krig, katastrofer eller kriminalitet),

---

²⁴ Døving, Cora A. och Kraft, Siv E. *Religion i pressen*. Oslo: Universitetsforlaget. 2013. sid. 10

²⁵ Thurffjell, David. 2013, Varför buddhismen är så omtyckt bland sekulära svenskar. Ur Sorgenfrei, Simon (red). *Mystik och andlighet*. Falun: Dialogos. sid. 122-140.

²⁶ Galtung, Johan, och Mari Holmboe Ruge. "The structure of foreign news the presentation of the Congo, Cuba and Cyprus Crises in four Norwegian newspapers." *Journal of peace research* no. 2.1 (1965). sid. 64-90.

²⁷ Harcup, Tony, och Deirdre O'Neill. "What is news? Galtung and Ruge revisited." *Journalism studies* no. 2.2 (2001). sid. 261-280.

²⁸ Ibid.

elitcentrering (makthavare och kändisar) och förenkling (enskilda händelser snarare än långa förlopp, ensidiga vinklar framför parallella).²⁹

5.2 Framing

Framing (på svenska: gestaltning) är ett begrepp som beskriver hur olika idéer och världsuppfattningar främjas genom olika former av kommunikation, till exempel nyhetsartiklar. En artikels frame är det perspektiv på en företeelse som framställs som sanningen, eller som ”det rätta sättet att se på saken”. Ett för denna uppsats relevant (och förenklat) exempel är synen på ämnet abortmotstånd. En möjlig gestaltning av abortmotståndare är som kvinnoförtryckare, som förvägrar kvinnors rätten att själva bestämma över sina kroppar. En annan möjlig gestaltning av abortmotståndare är som ”det ofödda barnets räddare”, som ställer sig bakom barnets rätt till liv.

En frame byggs genom sammansättningen av mindre framing-enheter (framing devices), som exempelvis metaforer och val av bilder och källor³⁰. Dessa samverkar för att definiera ett problem, utpeka ansvar och föreslå en möjlig lösning³¹. Detta kan ske manifest, men också underförstått hos läsaren när denne tolkar texten. Viktigt att understryka är att en händelse aldrig har en egen, ”sann”, inneboende frame³². Istället är framing/gestaltning den process som oundvikligen sker när sagda händelse sedan ska kommuniceras. Framing kan ske både medvetet och omedvetet.³³

I studien *Where is the frame?* undersöker Baldwin Van Gorp hur flyktingar gestaltas i åtta belgiska tidningar under tidigt 2000-tal, antingen som ”offer” eller som ”inkräktare”³⁴. Han fann att varje enskild artikel byggdes enbart av framing-enheter som gav intrycket av flyktingar som antingen offer *eller* inkräktare, och nästan aldrig både och. Van Gorps slutsats är därmed att en artikel generellt kan tillskrivas en, och endast en, frame tillhörande en viss företeelse. Detta är intressant för vår undersökning då religion kan ses som både/antingen en politisk och/eller en

---

²⁹ Ghersetti, Marina. Journalistikens nyhetsvärdering, sid. 212–214.

³⁰ Van Gorp, Baldwin. "Where is the frame? Victims and intruders in the Belgian press coverage of the asylum issue." *European Journal of Communication* 20.4 (2005): sid. 484-507.

³¹ Entman, Robert M. "Framing: Toward clarification of a fractured paradigm." *Journal of communication* no. 43.4 (1993): sid. 51-58.

³² Van Gorp, Baldwin. "Where is the frame? Victims and intruders in the Belgian press coverage of the asylum issue."

³³ Falkheimer, Jesper. Medierna och kampen om innehållet. Ur *Medierna och demokratin*, Lars Nord och Jesper Strömbäck (red.), sid. 149-173.

³⁴ Van Gorp, Baldwin. "Where is the frame? Victims and intruders in the Belgian press coverage of the asylum issue."

andlig företeelse (se 5.3). Vad Van Gorps forskning visar är dock att sannolikheten att religionen skulle beskrivas som *både* något politiskt *och* andligt i samma artikel är mycket liten.

5.3 Religionens medialisering, religiösa medier och journalistik om religion

Stig Hjarvard skriver i antologin *Mediatization and Religion* att media tagit över en viktig roll i spridningen, framställningen och gestaltningen av religion och religiösa frågor. Religionen har blivit medialiserad³⁵.

Hjarvard gör skillnad på två, för denna uppsats, relevanta former av medialiserad religion: religiös media (religious media) och journalistik om religion (journalism on religion).

Religiös media, menar Hjarvard, är en form av medial kommunikation som syftar till att predika religiösa budskap, skapa en "religious community" och/eller övertala människor³⁶. Detta görs till exempel genom att tolka religiösa texter eller ge moralisk vägledning. Religiösa representanter och organisationer förekommer i form av producenter, ägare och aktörer. Religionen kontrollerar innehållet. TV-evangelism och TV-program som SVT:s *Gudstjänst* är exempel på religiösa media. Hjarvard räknar tidningen Dagen till de religiösa medierna³⁷.

Journalistik om religion har som syfte att informera människor och kritiskt granska religiösa organisationer eller grupper, genom exempelvis nyhetsrapportering och modererad debatt. Religionen gestaltas via citering och rapportering av handlingar utförda av religiösa grupper, organisationer eller representanter, sett utifrån ett sekulärt perspektiv. Här är det journalistiken, inte religionen, som styr innehållet³⁸.

Hjarvard menar att den moderna journalistiken, som under sent 1800-tal och tidigt 1900-tal adopterade vetenskapens objektivitet och politikens demokratiska ideal, tydligt etablerat sig som en sekulär verksamhet³⁹, Detta betyder alltså, enligt Hjarvard, att journalistiken generellt behandlar religionen ur ett sekulärt och kritiskt perspektiv:

---

³⁵ Hjarvard, Stig., 2012. Three Forms of Mediatized Religion. Ur Hjarvard, S. och Lövheim, M. (red.). *Mediatization and religion: Nordic perspectives*. Göteborg: Nordicom. 2012, sid. 21- 44.

³⁶ Hjarvard, Stig., 2012. Three Forms of Mediatized Religion sid. 40.

³⁷ Ibid., sid. 29.

³⁸ Ibid., sid. 40.

³⁹ Ibid., sid. 31.

In journalistic genres, religion is usually portrayed through the frames of secular society, often involving a critical discourse on religious organizations [...]⁴⁰

Det betyder dock inte att alla tidningar eller journalister är objektiva och icke-religiösa, utan snarare att en majoritet av nyhetsmedierna förhåller sig lika oberoende av, och kritiska mot, religiösa organisationer som de gör mot exempelvis politiska organisationer. För kunna nå ut via nyhetsmedier måste religiösa grupper och organisationer uppfylla samma krav som journalistiken ställer på alla andra aktörer. Hjarvard pekar på två faktorer, nyhetsvärde och trovärdighet som källa. Om de religiösa aktörerna kan bidra med information som av någon anledning ses som nyhetsvärdig, eller stå som källa (genom att bidra med trovärdig fakta eller en för storyn relevant åsikt), kan de ges en röst i nyhetsflödet. Men det sker på journalistikens villkor, vilket betyder att religionen inte kan använda sig av den typ av kommunikation som är acceptabel inom religiös media och andra religiösa sammanhang, som till exempel predikan, bön, eller tolkning av religiösa texter⁴¹.

Även Anders Mellbourn, tidigare chefredaktör för Dagens Nyheter, direktör för utrikespolitiska institutet, doktor i statsvetenskap och ledamot i Immanuelskyrkan i Stockholm är inne på samma spår. 1998 anordnade stiftelsen Sverige och Kristen Tro en serie föreläsningar om dagspress och religion. Dessa gavs senare ut i bokform. Ett av kapitlen är författat av Anders Mellbourn. Där menar han att religion sällan blir nyheter av den enkla anledningen att religionen inte platsar in i nyhetsvärderingens mall. I stället får religionen ofta rollen som en förklaringsfaktor till sociala och politiska händelser.⁴²

Enligt Anders Mellbourn har religion sedan 1970-talet alltmer förknippats med utrikesbevakning, till exempel nyfundamentalismen i USA och inte minst islam i mellanöstern. Kring islam säger han följande: "Sedan 1989 har ju en religion och ett kulturmönster, islam, ersatt kommunismen som främsta hotbild i många västliga analyser av stormaktspolitiken."⁴³

---

⁴⁰ Hjarvard, Stig., 2012. *Three Forms of Mediatized Religion*. sid. 27.

⁴¹ Ibid. sid. 32.

⁴² Mellbourn, Anders. Religion som nyheter. Ur *Dagspress och religion*, Sven Arne Flodell (red.). Solna: Stiftelsen Sverige och kristen tro, 1999. Sid. 19-20

⁴³ Ibid.

6. Metod

Uppsatsen använder sig av två metoder: En kvantitativ innehållsanalys, och en kvalitativ innehållsanalys. Målet med den kvantitativa innehållsanalysen är att visa på religionsrapporteringens omfattning och kvantifierbara innehåll, till exempel hur ofta vissa aktörer förekommer. Därefter kompletteras studien med en kvalitativ innehållsanalys, som främst syftar till att undersöka hur och ur vilka perspektiv religionen och dess utövare gestaltas. Materialet består av tryckta artiklar i Dagens Nyheter och tidningen Dagen.

6.1 Avgränsningar

När vi i denna uppsats talar om religion är det endast i relation till en eller flera av de fem världsreligionerna (se 3.1 Definitioner). Vi undersöker alltså *inte*, även om vi använder termen, religion i allmänhet eller andra religioner utöver kristendom, judendom, islam, buddhism och hinduism. Specifika förgreningar av dessa, som exempelvis katolicism och protestantism, kommer heller inte undersökas, såvida de inte förekommer i relation till, i detta fall, kristendom.

Eftersom denna uppsats undersöker hur religion skildras är det även nödvändigt att inkludera religionens utövare, vilket i denna studie skulle vara kristna, muslimer, buddhister, judar och hinduer. Problem uppstår när dessa ord används som en referens till kulturell, etnisk eller nationell tillhörighet snarare än en referens till religiös tro. Så är fallet med ordet muslim. Døving och Kraft beskriver hur man i norska medier gått från att beteckna människor utifrån deras nationalitet eller etnicitet, till att benämna deras religion: "Pakistaniern, marockanen och turken blev 'muslimen' någon gång på nittioalet."⁴⁴

De refererar också till Olivier Roy som menar att muslimer ofta talas om som en nyetnisk grupp, alltså tillhörande en religionsbestämd kultur, snarare än som religiösa utövare⁴⁵. Det är med andra ord inte självklart att ordet muslim benämner en religiös person.

Samma problem uppstår med ordet jude. En jude, påpekar Døving och Kraft, är någon som: "[ä]r född av en judisk mor eller som har konverterat till judendomen"⁴⁶. Det är alltså möjligt att vara

---

⁴⁴ Døving, Cora A. och Kraft, Siv E. *Religion i pressen*. sid. 123. Vår översättning från norska.

⁴⁵ Ibid., sid. 127 citerar Roy, O. (2004): *Globalised Islam: the search for a new Ummah*, London: Hurst.

⁴⁶ Døving, Cora A. och Kraft, Siv E. *Religion i pressen*. sid. 176. Vår översättning från norska.

jude och samtidigt icke-religiös, vilket många också är⁴⁷. På grund av detta kommer jude och muslim (och böjningar av dessa) bara räknas till urvalet då orden förekommer i en tydlig religiös kontext.

Vi har inte funnit någon indikation på att denna problematik skulle kunna uppstå i relation till kristna, buddhister eller hinduer, varför samma krav inte kommer ställas på dessa ord som på judar och muslimer.

Studiens fokus ligger på nyhetsmaterial. Anledningen är att nyhetsmaterial förväntas följa journalistiska principer, som objektivitet och opartiskhet.⁴⁸

I DN har studien genomförts på följande sektioner: nyheter, världen och ekonomi. I Dagen har studien genomförts på följande sektioner: nyheter och dokument. I de fall opinionsmaterial förekommer på nyhetsplats (krönikor, analyser och liknande) tas enheten med i studien men klassas som att den inte handlar om religion. För att kunna jämföra tidningarna trots att de har olika sektioner har en bedömning sedan gjorts av innehållet i analysenheten och varje enhet har därför klassats som antingen en inrikesnyhet eller en utrikesnyhet.

Studierna är avgränsade till första kvartalet 2014, alltså 1 januari till 31 mars 2014.

Att vi valt just första kvartalet 2014 har att göra med IS:s (Islamiska statens) expansion i Irak och den ökade medierapportering som skedde i juni 2014 till följd av gruppens intagande av Iraks näst största stad Mosul. En sökning på "Islamiska staten" i Retriever Research gav 1 151 träffar för juni 2014, att jämföra med sammanlagt 451 träffar för januari, februari, mars, april och maj samma år. Att välja årets första kvartal minimerar därmed risken för en snedvridning av religionsrapporteringen.

6.2 Reliabilitet och validitet

För att säkerställa att resultatet av kodningen gjord av person A och person B matchar varandra har ett interkodarreliabilitetstest genomförts på totalt 20 analysenheter om 18 variabler per enhet, V3 till V20 (se Bilaga 1). Testet gav ett positivt resultat där 93,3 procent av all kodning gjord av person A och person B matchade varandra. Fem variabler visade upp en reliabilitet på 85

---

⁴⁷ Judiska församlingen i Stockholm. Judendom, 2014. <http://www.jfst.se/judendom/> (Hämtad 2014-12-09)

⁴⁸ Kovach, Bill och Rosenstiel, Tom. *The Elements of Journalism. What newspeople should know and the public should expect*. Sid, 5.

procent. Slutsatsen är alltså att kodningen är tillförlitlig eftersom nivåer över 75 procent anses vara ett godtagbart snitt⁴⁹.

Undersökningens validitet bygger på att det faktiskt är en religiös och en sekulär tidning som undersöks. Bevis för tidningen Dagens religiösa utgångspunkt finnes till exempel i den egna presentationen, där man beskriver sig som: ”[E]n politiskt oberoende dagstidning på kristen grund. Visionen är ett samhälle som är genomsyrat av *kristen tro* och kristna värderingar.”⁵⁰ (vår kursivering). Det var också Dagen som 2012 tog initiativet till “Adventsuppropet”, som var en kampanj mot ett förbud mot konfessionella inslag i den svenska skolan.⁵¹

Dagens Nyheter har en lång sekulär tradition som grundar sig i tidningens liberala ideologi. Redan från första numret deklarerade man sitt stöd för ett avskaffande av statskyrkan, rätten till civiläktenskap och en icke-konfessionell skola.⁵² Det var också DN:s Anton Karlgren som förklarade den bibliska djävulen död, efter den så kallade Djävulsstriden 1909⁵³. Den sekulära traditionen fortsatte under efterkrigstiden med religionskritiska skribenter och chefredaktörer, som till exempel Herbert Tingsten och Olof Lagercrantz⁵⁴.

6.3 Den kvantitativa innehållsanalysen

Den kvantitativa innehållsanalysen undersöker religionsrapporteringens omfattning i de båda tidningarna, samt vilka och hur många faktorer med religionskoppling som de enskilda artiklarna innehåller. Med utgångspunkt i kodschemat (se Bilaga 1) har variabler i samtliga texter från Dagen och DN undersökts. För att motsvara kraven på objektivitet och systematik har kodarinstruktioner upprättats, (se Bilaga 1).

Fokus i den kvantitativa innehållsanalysen har legat på manifest information. Det som inte går att tydligt utläsa klarar alltså inte urvalet.⁵⁵ Den kvantitativa innehållsanalysen analyserar endast

---

⁴⁹ Esaiasson, Peter m.fl. "Metodpraktikan." *Konsten att studera samhälle, individ och marknad* 4. Stockholm: Nordstedts juridik, 2012. sid 201-208

⁵⁰ Dagen. Om Dagen, 2014. <http://www.dagen.se/om-dagen> (Hämtad 2014-11-02)

⁵¹ Grahn, Daniel. Adventsuppropet kräver handling. *Dagen*. 2012-11-30
<http://www.dagen.se/ledare/adventsuppropet-kr%C3%A4ver-handling-1.108861> (Hämtad 2014-12-04)

⁵² Lundqvist, Åke. *Kultursidan: kulturjournalistiken i Dagens Nyheter 1864-2012*. Albert Bonniers förlag, 2012, E-bok.

⁵³ Lofors, Emma. När djävulen avskaffades, *Dagens Nyheter*. 2014-06-09
<http://www.dn.se/dn-150-ar/nar-djavulen-avskaffades/> (Hämtad 2014-12-04)

⁵⁴ Lundqvist, Åke. *Kultursidan: kulturjournalistiken i Dagens Nyheter 1864-2012*, E-bok.

⁵⁵ Nilsson, Åsa. Kvantitativ innehållsanalys. Ur *Metoder i kommunikationsvetenskap*, Ekström, Mats och Larsson, Larsåke (red), Lund: Studentlitteratur, 2012. sid 114.

artiklarnas rubriker, nedryckare, ingresser och brödtexter. Bildtexter, faktarutor eller annat material utöver själva artikeltexten räknas alltså inte med.

Kodningens syfte är främst att undersöka religionsrapporteringens omfattning, vilka aktörer som förekommer och får tala i artiklarna, och i vilken utsträckning det finns inslag av konflikt med religiösa parter. (För samtliga variabler, se Bilaga 1.)

Analysenheterna i den kvalitativa studien har hämtats genom databasen Retriever Research (Mediearkivet). Av praktiska skäl har studien genomförts med slutna söksträngar. Söksträngarna ser ut som följer:

- Kristen OR kristet OR kristna OR kristendom OR kristendomen OR kristendomens
- Jude OR judisk OR judiska OR judiskt OR judar OR judendom OR judendomen OR judendomens
- Muslim OR muslimsk OR muslimska OR muslimskt OR muslimer OR Islam OR islamisk OR islamiskt OR islamiska
- Hindu OR hinduer OR hinduisk OR hinduiska OR hinduiskt OR hinduism OR hinduismen OR hinduismens
- Buddhist OR buddist OR buddhistiskt OR buddistiskt OR buddhistisk OR buddistisk OR buddhistiska OR buddistiska OR buddhister OR buddister OR buddhism OR buddism OR buddhismen OR buddhismen OR buddhismens

De sökträffar som står på nyhetsplats, men av någon anledning inte klarar urvalskriterierna (om de till exempel bara refererar till religion i en faktaruta), har registrerats i kodningen men där klassats som "handlar inte om religion" (se Bilaga 1).

Totalt uppfyllde 235 artiklar (47 för DN, 188 för Dagen) urvalskraven.

Kodningen genomfördes av två personer för att spara tid. Målet var att respektive person ska ha kodat hälften av materialet från varje tidning. Vi har utgått från följande modell: Person A kodar samtliga analysenheter i Dagen för januari, samtliga analysenheter för DN i februari samt de två första veckorna i mars. Person B gör tvärtom, kodar samtliga enheter för Dagen i februari, samtliga enheter för DN i januari och resterande två veckor i mars. När alla artiklar kodats gjordes ett interkodarreliabilitetstest för att mäta reliabiliteten (se 6.2 Reliabilitet och validitet).

6.4 Den kvalitativa innehållsanalysen

Den kvalitativa analysen syftar till att undersöka de faktorer som på ett eller annat sätt är svåra eller omöjliga att mäta i siffror. Om den kvantitativa analysen undersöker hur *ofta* en religiös aktör får komma till tals, så undersöker den kvalitativa *vad* hen talar om och *hur* hen talar om det.

Materialet består av nio religionsartiklar, fem från Dagen och fyra från DN, som valts ut för att belysa element som är av relevans för denna uppsats. Det kan till exempel handla om sättet som religion gestaltas på, eller hur stor plats religionen får. Det handlar alltså om ett icke-slumpmässigt, subjektivt, urval.

Den kvalitativa analysen är först och främst en textanalys, men bilder analyseras i den mån de är relevanta för artikelns budskap när det gäller religion. Vid sådan analys används Terje Hillesunds modell av den semiotiska bildanalysen använts, bilderna har enbart granskats på en denotativ- och konnotativ-nivå.⁵⁶ Textanalysen har genomförts utifrån Brigitte Mrals modell av en klassisk retorikanalys och Martin Conboys teorier om nyhetsspråk.^{57,58}

Den kvalitativa textanalysens mål är att finna om religion skildras ur ett kritiskt journalistiskt sekulärt perspektiv (Hjarvards ”Journalistik om religion”⁵⁹), eller ur ett religiöst perspektiv (Hjarvards ”Religiösa medier”⁶⁰). För att ta reda på detta har nedanstående stödfrågor använts vid varje enskild textanalys. Dessa frågor är baserade dels på variablerna i den kvantitativa analysen, och dels på Hjarvards teorier kring religiösa och sekulära medier (se 5.3).

- Hur framställs den religiösa aktören i texten (om en sådan förekommer) utifrån exempelvis journalistens ordval, pratminus och maktställning (som offer eller förövre)?
- Vad för sorts företeelse skildras religionen som, exempelvis politisk, kulturell eller andlig?
- Hur stor plats får religionen i texten? Hur befogad är religionens plats?

---

⁵⁶ Hillesund, Terje. *Står det noe nytt?: innføring i analyse av aviser og nyheter*. Norge: Institutt for Journalistikk, 1994. sid 72.

⁵⁷ Mral, Brigitte. Retorikanalys. Ur *Metoder i kommunikationsvetenskap*, Ekström, Mats och Larsson, Larsåke (red.) Lund: Studentlitteratur, 2000. sid 154–164.

⁵⁸ Conboy, Martin. *The language of the news*. Oxon: Routledge, 2007. sid 44.

⁵⁹ Hjarvard, Stig. 2012. Three Forms of Mediatized Religion. sid. 40.

⁶⁰ Ibid.

- Hur förhåller sig journalisten till religionen i texten, sett till ordval, meningsbyggnad och struktur?
- I vilken utsträckning förekommer en konflikt i texten?

6.5 Motiv för val av metod

Eftersom det inte har gjorts en liknande studie i Sverige, vad vi kan erfaras, så var det viktigt att först få en uppfattning om religionsrapporteringens omfattning, och grundläggande mönster i dess innehåll. För att få detta krävs att en stort mängd artiklar analyseras. En kvantitativ innehållsanalys är väl lämpad för stora mängder analysenheter och för att dra generella slutsatser.⁶¹

Den kvalitativa innehållsanalysen kompletterar den kvantitativa. Den kvantitativa analysen undersöker “vad?” och “hur ofta?”, medan den kvalitativa analysen går djupare och undersöker “hur?”⁶². Framför allt följer den kvalitativa undersökningen upp de variabler som undersöks i den kvantitativa, med fokus på hur de olika variablerna samverkar för att skapa en övergripande gestaltning av religionen eller religionerna i fråga.

6.6 Metodkritik

Att använda endast Retriever Research kan innebära att urvalet blir skevt, eftersom alla texter kanske inte finns med i databasen. Samtidigt skulle alternativet, att läsa igenom varje nummer av respektive tidning, drastiskt minska antalet artiklar som skulle kunna analyseras under samma tidsperiod.

I vår studie har vi valt att använda slutna söksträngar, till exempel “kristendom OR kristen” istället för den öppna varianten – “krist*”. Anledningen är antagandet att en större andel träffar kommer ligga närmare vad denna uppsats undersöker (religionen, exempelvis islam) samtidigt som artiklar som endast tangerar ämnet sällas bort (som islamofobi). Vi bedömer också att de relevanta artiklar som uteblir vid användandet av slutna söksträngar är få.

En annan faktor att ta hänsyn till är att i söksträngarna har vi utelämnat ord som till exempel kyrka, imam och präst, alltså ord som har en koppling till en viss religion. Att lägga till dessa ord

⁶¹ Nilsson, Åsa. Kvantitativ innehållsanalys, sid 114-116.

⁶² Eliasson, Annika. *Kvantitativ metod från början*. Lund: Studentlitteratur, 2010. Sid. 28.

är problematisk, då chansen är stor att en mängd material dyker upp i sökningen som inte nödvändigtvis har med religion att göra, vilket skulle förlänga insamlingsfasen utan att nödvändigtvis bidra med speciellt mycket mer relevant data.

Kvantitativa textanalyser innehåller element av subjektiv bedömning. Ett strikt kodschema kan hjälpa detta, även om det kommer finnas delar som är svåra att bedöma, till exempel om rubriken är positiv, negativ eller neutral. Interkodarreliabilitetstest och tydliga kodarinstruktioner (se Bilaga 1) finns där för att motverka att subjektivitet blir en för stor riskfaktor.

Vad gäller den kvalitativa innehållsanalysen så kan urvalet av artiklar till denna ifrågasättas, då detta delvis baseras på subjektiva bedömningar. Samtidigt är det vår övertygelse att ett medvetet urval ger en mer rättvis bild av materialet än vad ett slumpmässigt urval hade gjort. Anledningen är att de personer som gjort den kvantitativa undersökningen känner materialet så pass bra att de kan bedöma vilka artiklar som på bästa sätt kan belysa relevanta faktorer och trender.

En annan invändning mot den kvalitativa metoden är att man omöjligen kan ge en rättvis bild av rapporteringen av fem världsreligioner i två vitt skilda tidningar genom endast nio analyser. Vi håller med om denna kritik, men måste återigen påpeka att ingen liknande studie tidigare gjorts. En småskalig analys är därför bättre än ingen analys alls, och kan – om inte annat – fungera som en referenspunkt för vidare forskning.

7. Resultat

Här redovisas resultatet från respektive undersökning.

7.1 Den kvantitativa innehållsanalysen

Totalt gav sökningen i Retriever Research på samtliga religioner 329 träffar för DN och 762 för Dagen under första kvartalet 2014.

Av DN:s 329 träffar uppfyllde 47 artiklar urvalskraven, alltså att finnas på nyhetsplats och ha ett tydligt inslag av religion. I Dagen uppfyllde 188 av 762 träffar kraven (se Tabell 1).

Som framgår av Tabell 1 har majoriteten av religionsartiklarna i Dagen, drygt två tredjedelar, religionen som ett huvudämne. I DN var motsvarande knappt en sjättedel. Majoriteten i DN, drygt 55 procent, utgjordes i stället av texter där religionen endast nämndes, alltså utan att vara av större relevans för artikeln som helhet.

Tabell 1. Visar antal artiklar per tidning samt hur många artiklar där religion är huvudämne, sidoämne eller endast nämns. Värden anges i absoluta tal och procent (DN n=47 och Dagen n=188) och avser antal artiklar

Tidning	Totalt antal artiklar om religion	Religion är Huvudämne	Religion är sidoämne	Religion nämns
DN	47	7 (14,9 %)	14 (29,8 %)	26 (55,3 %)
Dagen	188	118 (62,8 %)	42 (22,3 %)	28 (14,9 %)

När det kommer till vilka religioner som får störst utrymme rapporterar Dagen mest om kristendom och DN mest om islam. Sett till varje tidnings totala antal religionsartiklar så får Judendomen en ungefär lika stor andel utrymme i båda tidningarna (se Tabell 2).

Gemensamt för DN och Dagen är att hinduism och buddhism tar mycket liten plats. Buddhism som religion förekommer endast i en artikel i DN. I Dagen är buddhismen med i sju artiklar.

Även rapporteringen kring hinduism är näst intill obefintlig, i DN förekommer hinduismen inte alls och i Dagen endast i fem artiklar (se Tabell 2).

Tabell 2. Visar i hur många artiklar respektive världsreligion förekommer i, fördelat per tidning. Värden anges i absoluta tal och avser antal artiklar samt procentuell andel av respektive tidnings totala antal religionsartiklar. En artikel kan beröra flera religioner, varför procentsatserna för båda tidningar överstiger 100 %.

Tidning	Kristendom	Islam	Judendom	Hinduism	Buddhism
DN	17 (36,2 %)	37 (78,7 %)	5 (10,6 %)	0 (0,0%)	1 (2,1 %)
Dagen	171 (90,6 %)	48 (25,5%)	20 (10,6 %)	5 (2,7 %)	7 (3,7 %)

Som framgår av Tabell 3 är utrikesbevakningen i Dagen ungefär jämnstor med inrikesbevakningen, det skiljer endast 7,4 procent mellan kategorierna.

I DN är det däremot större skillnad, endast sex artiklar var inrikesnyheter, resterande var utrikesmaterial (se Tabell 3).

Tabell 3. Visar antal artiklar som berör inrikes- respektive utrikesnyheter, fördelat per tidning. Värden anges i absoluta tal och procent (DN n=47 och Dagen n=188) och avser antal artiklar

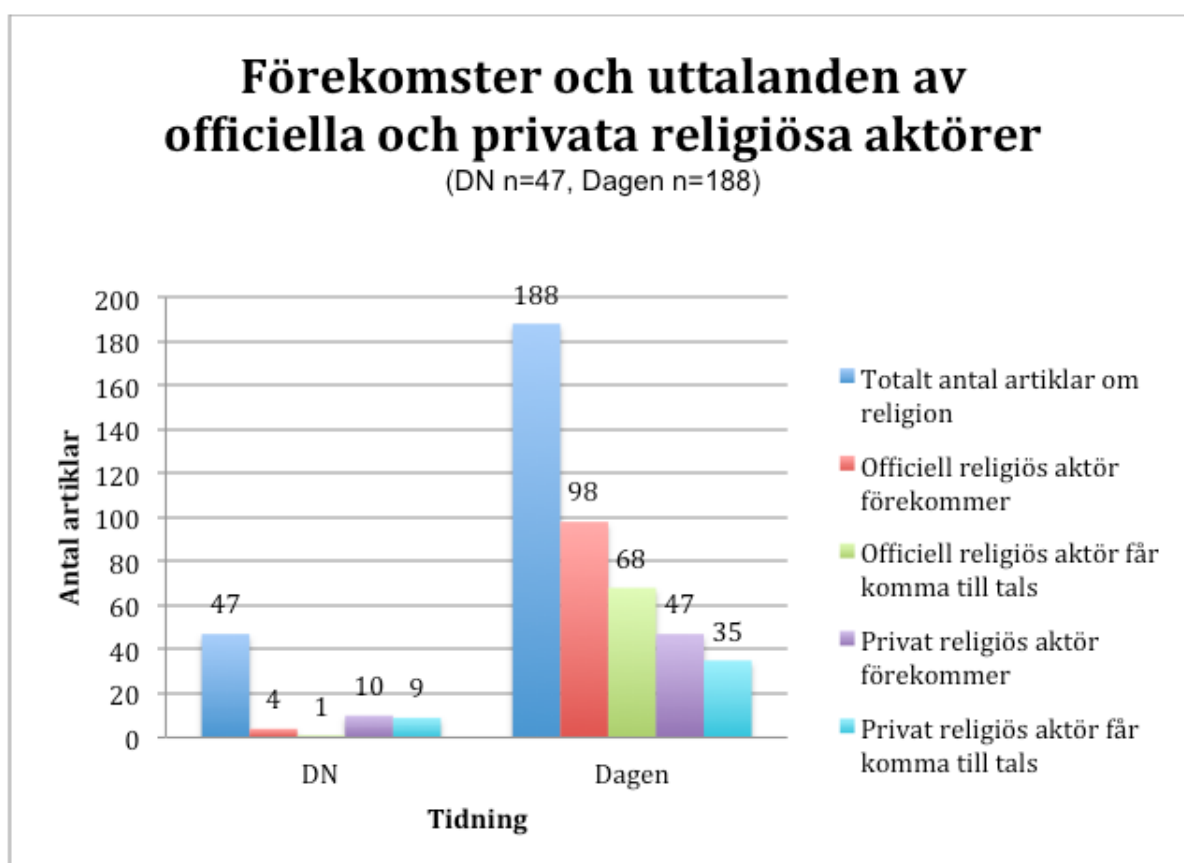
Tidning	Inrikesnyheter	Utrikesnyheter
DN	6 (12,8 %)	41 (87,2 %)
Dagen	101 (53,7 %)	87 (46,3 %)

I den kvantitativa innehållsanalysen har antalet officiella religiösa aktörer räknats (exempelvis präster, imamer och företrädare för religiösa organisationer). Figur 1 visar förekomsten av officiella respektive privata aktörer i båda tidningar, samt i hur många artiklar dessa aktörer också direktciteras, via citattecken eller talstreck. Dagen lägger större vikt vid officiella aktörer än vid privata religiösa aktörer, exempelvis troende privatpersoner. I mer än hälften av artiklarna i Dagen förekommer minst en officiell religiös aktör, vilken kan jämföras med att privata religiösa aktörer förekommer i en fjärdedel av artiklarna.

I DN förekommer officiella religiösa aktörer endast i 4 artiklar av 47. Det går att jämför med privata religiösa aktörer som förekommer i 10 artiklar av 47.

Det går tydligt att se att Dagen prioriterar officiella aktörer och DN privata aktörer. När det gäller Dagen förekommer en officiell religiös aktör i 98 artiklar och får komma till tals i 68 av dessa. Denna siffra går att jämföra med hur ofta Dagen låter privata religiösa aktörer komma till tals, vilket sker i 35 artiklar av 188. Figur 1 visar att artiklarna i Dagen där officiella aktörer får tala är nästan dubbelt så många som artiklarna där privata aktörer får tala.

I DN är mönstret ett annat. Där är antalet artiklar med privata aktörer fler än artiklar med officiella aktörer. Dock förekommer artiklar, där privata aktörer citeras, ungefär lika ofta i båda tidningarna. Ungefär en femtedel (9 för DN, 35 för Dagen) sett till alla religionsartiklar för båda tidningarna.

Figur 1. Visar följande: totalt antal artiklar om religion, antal artiklar där en officiell religiös aktör förekommer, antal artiklar där en officiell religiös aktör får komma till tals, antal artiklar där en privat aktör förekommer samt antal artiklar där en privat religiös aktör får komma till tals, fördelat per tidning. Värden anges i absoluta tal.

En kort sammanfattning av Figur 1 visar följande: i de artiklar i Dagen där en eller flera officiella religiösa aktörer förekommer så får dessa komma till tals i cirka 70 procent av artiklarna. När det gäller privata religiösa aktörer i Dagen får dessa komma till tals i cirka 75 procent av artiklarna i vilka de förekommer.

I DN får officiella religiösa aktörer komma till tals i 25 procent av artiklarna de förekommer i. Privata religiösa aktörer får däremot komma till tals i 90 procent av artiklarna de förekommer i. Observera dock att DN:s siffror baseras på ett väldigt litet underlag.

I mer än hälften av artiklarna i DN, 26 av 47 (55,3 procent), fanns det inslag av extremism. I Dagen är denna procentsats betydligt lägre. Där förekom extremism i 31 av 188 (16,5 procent) artiklar.

Den undersökta variabeln om rubrikvinkel visar på en skillnad mellan DN och Dagen. I Tabell 4 redovisas hur många rubriker som var positiva, neutrala eller negativa (för en mer detaljerad beskrivning över hur bedömningen gått till se Bilaga 1). Tabell 4 visar att DN:s rubriker generellt var neutrala i förhållande till religionen, en dryg tredjedel var negativt vinklade och mindre än tio procent var positiva. Dagen har istället en mer jämn fördelning, neutrala rubriker förekommer lite mer än positiva och negativa, men skillnaderna är relativt små.

Tabell 4. Visar rubrikvinkel uppdelat i: positiv rubrik, neutral rubrik och negativ rubrik, fördelat per tidning. Värden anges i absoluta tal och procent (DN n=47, Dagen n=188) och avser antal artiklar

Tidning	Positiv rubrik	Neutral rubrik	Negativ rubrik
DN	4 (8,5 %)	28 (59,6%)	15 (31,9%)
Dagen	58 (30,8%)	75 (39,9%)	55 (29,3%)

I den kvantitativa innehållsanalysen har också flera variabler som handlar om konflikt undersökts (se Bilaga 1).

När det gäller religiösa konflikter, alltså en konflikt mellan två religiösa parter, var detta ett relativt ovanligt inslag i såväl DN som Dagen. I DN fanns en sådan konflikt med i 9 artiklar, i Dagen var det 33 artiklar, alltså mellan en sjätte- och en femtedel av vardera tidnings totala antal artiklar.

Däremot var det flera artiklar där endast en part i en konflikt var religiös, till exempel ett religiöst offer. Av samtliga artiklar som handlar om religion för respektive tidning innehöll ungefär hälften av texterna någon form av konflikt där minst en part är religiös, 25 artiklar av 47 i DN och 87 av 188 i Dagen.

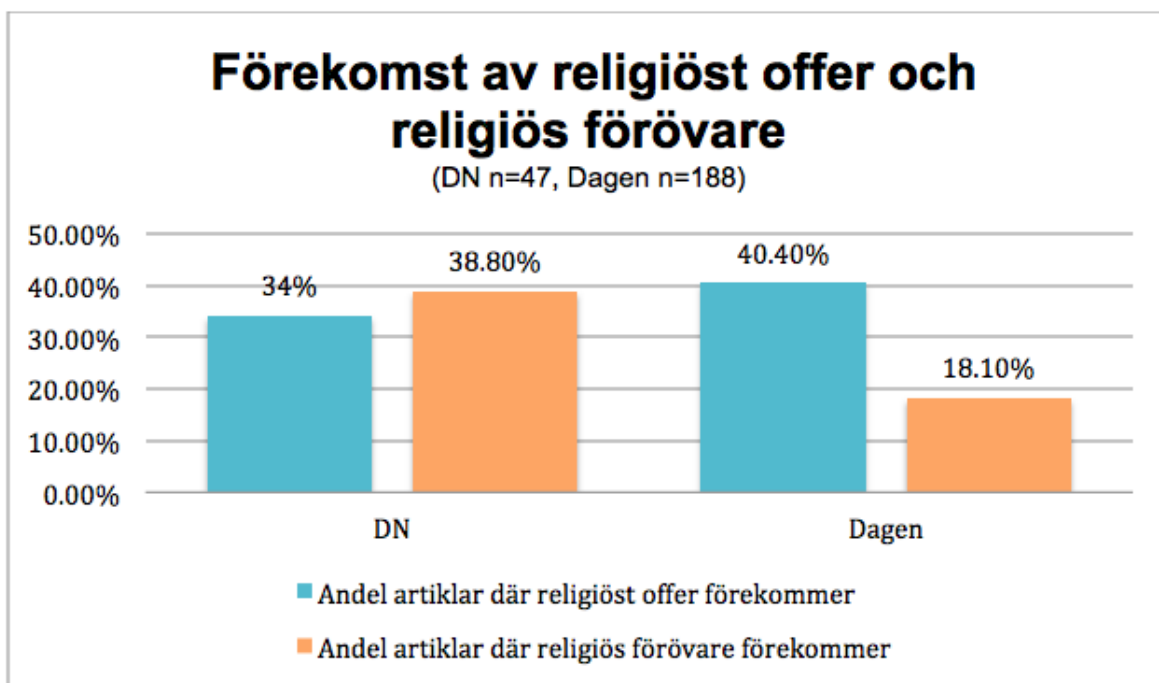
Tar vi däremot bort alla artiklar där religionen endast nämns, och fokuserar på de texter som berör religion som huvud- eller sidoämne (se Bilaga 1, V7), får vi ett annat resultat. Till att börja med så minskar det totala antalet artiklar om religion i DN från 47 till 21. I Dagen minskar antal artiklar från 188 till 160 (se Tabell 1 för exakt redovisning av ämnesrelevans). Som framgår av Tabell 5 ökar andelen konfliktartiklar i DN till två tredjedelar, medan Dagen behåller ungefär samma nivå.

Tabell 5. Visar antal artiklar där religion är huvudämne eller sidoämne samt artiklar innehållande en konflikt där minst en part är religiös. Värden anges i absoluta tal och procent (DN n=21, Dagen n=160) och avser antal artiklar

Tidning	Totalt antal artiklar med religion som huvudämne eller sidoämne	Antal artiklar innehållande en konflikt där minst en part är religiös
DN	21	14 (66,7%)
Dagen	160	76 (47,5%)

I konflikterna har varje part, om så möjligt, delats upp som antingen offer eller förövare. Nedan redovisas hur förekomsten av religiösa offer och förövare ser ut i respektive tidning.

Figur 2 visar att förekomsten av religiösa offer och förövare är jämnare i DN än i Dagen. I Dagen är förekomsten av artiklar med religiösa offer mer än dubbelt så vanliga som artiklar med religiösa förövare.

Figur 2. Visar följande: andelen artiklar där religiöst offer förekommer samt andelen artiklar där religiös förövare förekommer, värden anges i procent av totalt antal artiklar.

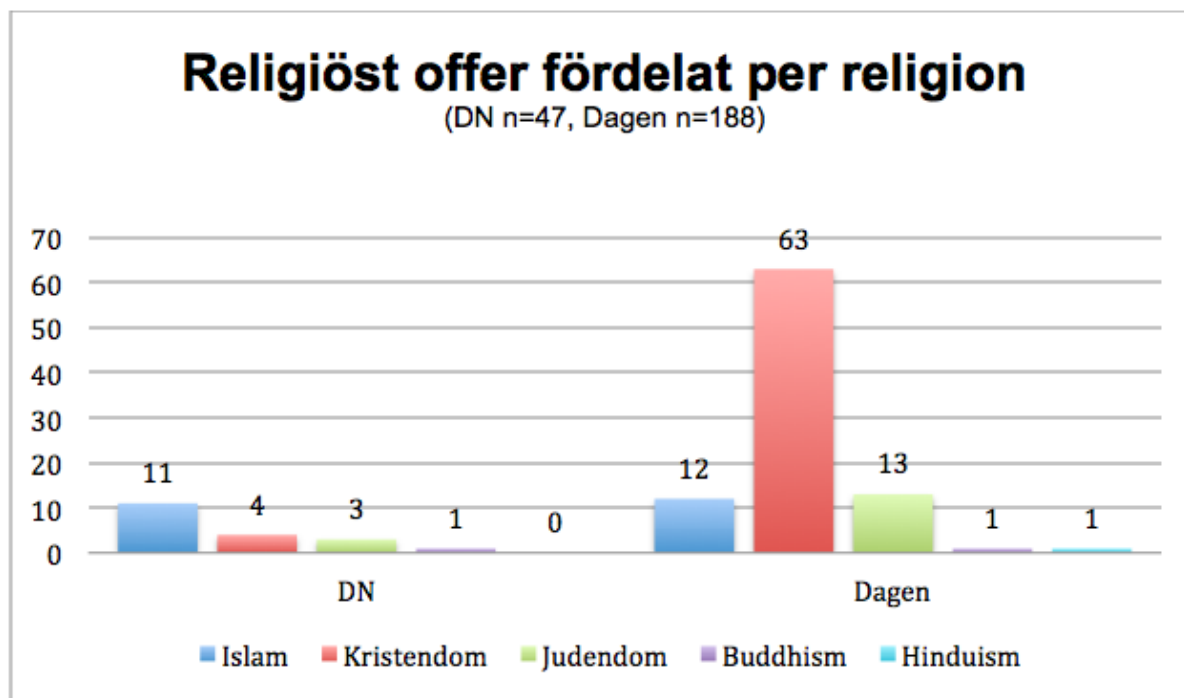
Vilka kategorier är det då som skildras som offer och förövare? Tabell 6 visar att det i Dagen oftast är religiösa grupper som skildras ur ett offerperspektiv (52 artiklar av 188). Ett exempel på en religiös grupp i Dagen är kristna i Syrien. Även i DN är det religiösa grupper som i störst utsträckning skildras ur ett offerperspektiv.

Tabell 6. Visar antalet artiklar med religiösa offer (organisation, privatperson eller grupp) fördelat per tidning. En artikel kan innehålla flera offer-kategorier. Två eller fler offer av samma kategori räknas som en artikel. Värden anges i absoluta tal och avser antal artiklar

Tidning	Religiöst offer är en organisation	Religiöst offer är en privatperson	Religiöst offer är en grupp
DN	1	3	12
Dagen	8	18	52

Däremot går det att se en skillnad mellan tidningarna när det gäller vilka religioner som skildras som offer. I Dagen är det kristna som oftast är offer (förekommer i 63 artiklar av 188). I DN är det muslimer (förekommer i 11 av 47 artiklar). I Figur 3 ges en komplett bild av hur ofta varje

religion skildras som ett offer. Observera att buddhism och hinduism inte förekommer mer än någon enstaka gång, i DN finns till exempel inga artiklar om hinduism och därför redovisas variabeln med värde 0 i Figur 3.

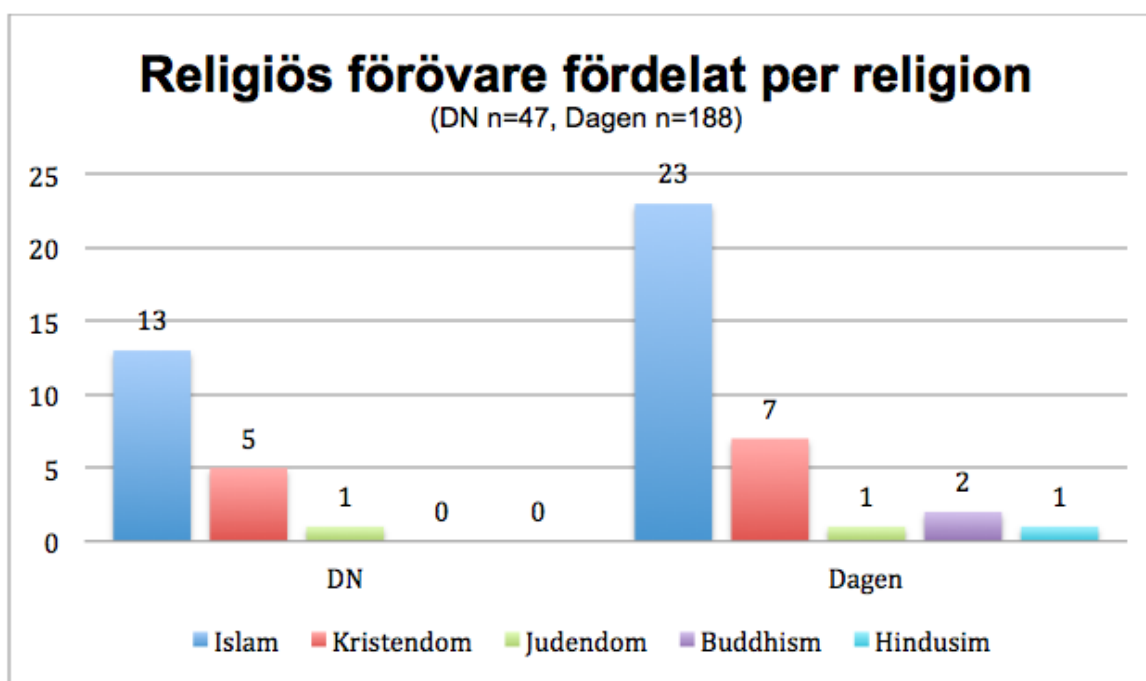
Figur 3. Visar följande: antal artiklar där respektive världsreligion skildras som ett offer, fördelat per tidning. Värden anges i absoluta tal.

I Tabell 7 redovisas respektive kategori av religiösa förövare, fördelat per tidning. När det gäller såväl DN som Dagen är religiösa förövare oftast en grupp, vilket förekommer i 18 artiklar i DN och i 27 artiklar i Dagen. Ett exempel på en religiös förövare som tillhör kategorin ”grupp” är den islamistiska gruppen Boko Haram. Notera även i Tabell 7 att religiösa privatpersoner och organisationer (exempelvis kyrkor) sällan eller aldrig skildras som förövare. De förövare som klassas som ”övrigt” var till exempel domstolar som dömt ut straff enligt religiösa lagar.

Tabell 7. Visar antalet artiklar med religiösa förövare (organisation, privatperson, grupp eller övrigt) fördelat per tidning. En artikel kan innehålla flera kategorier. Två eller fler förövare av samma kategori räknas som en artikel. Värden anges i absoluta tal och avser antal artiklar

Tidning	Religiös förövare är en organisation	Religiös förövare är en privatperson	Religiös förövare är en grupp	Religiös förövare: kategori övrigt
DN	0	1	18	0
Dagen	2	1	27	4

Figur 4 visar fördelningen av religiösa förövare per religion. I såväl DN som Dagen är islam den vanligast förekommande förövaren. 13 artiklar i DN innehöll islam som förövare. I Dagen förekom islam som förövare i 23 artiklar. Resterande religioner förekom sällan eller aldrig som förövare.

Figur 4. Visar följande: antal artiklar där respektive världsreligion skildras som förövare, fördelat per tidning. Värden anges i absoluta tal.

Genom att jämföra data från Figur 3 och Figur 4 framgår det att förekomsten av islamiska och kristna offer (11 respektive 4 artiklar) i DN är ungefär lika vanlig som islamiska och kristna

förövare (13 respektive 5), medan man i Dagen rapporterar om islamiska förövare oftare än man gör om islamiska offer (23 respektive 12 artiklar), och kristna offer betydligt oftare än kristna förövare (63 respektive 7).

7.2 Den kvalitativa innehållsanalysen

Dagen

Här förföljs världens kristna av Rickard Alvarsson (10 januari 2014)

Artikeln är fördelad på ett uppslag (sidorna sex och sju) i Dagen. Till artikeln finns en mindre artikel, tre faktarutor och tre bilder, varav en stor bild. Eftersom bilderna inte tillför någonting till texten så kommer de ej att analyseras här. Fokus ligger på huvudartikeln. Artikeln bygger på en rapport av den kristna missionsorganisationen Open Doors. Läsaren får en tydlig bild av vad texten ska handla om redan i rubriken – ”Här förföljs världens kristna”.⁶³

Vi förstår direkt genom ordet ”förföljs” att kristna är den grupp människor som är offer i sammanhanget. Denna bild förstärks genom underrubriken: ”Open Doors listar de värsta länderna: Det går inte att ha en kristen tro, då blir du måltavla för våldsangrepp.” I denna mening kan vi se vissa utmärkande ord: ”värsta länderna”, ”måltavla” och ”våldsangrepp” ger alla en bild av att den som är kristen är jagad.⁶⁴

I ingressen får vi veta att Somalia är ”skräcklandet” efter Nordkorea. Genom ett citat intill som förstorats får läsaren veta att ”Många muslimer som tidigare varit moderata är nu ännu mer fientliga mot kristna.” Att just detta citat förstorats tyder på att tidningen anser det vara av vikt.⁶⁵

Det är också en den här bilden som sedan ska dominera texten – bilden av en konflikt mellan kristna och muslimer, där kristna är offret. Sett till antal källor finns det två i artikeln, en från en kristen religiös organisation och en expert från Open Doors, vilket också är en kristen organisation. Vi får exempel från flera pågående konflikter i världen där kristna jagas, detta förstärker bilden av kristna som hårt utsatta människor. Experten från Open Doors säger i ett citat:

– Invånarna i Syrien har blivit radikaliserade av de islamistiska rebellgrupperna. Det har gjort att många muslimer som tidigare varit moderata nu är mer fientliga mot kristna⁶⁶

⁶³ Alvarsson, Rickard. Här förföljs världens kristna, *Dagen*. 2014-01-10.

⁶⁴ Conboy, Martin. *The language of the news*, sid 37.

⁶⁵ *Ibid.*, sid 36.

Ord som ”islamistiska rebellgrupper” i kombination med enbart kristna källor gör att läsaren bjuds in till en potentiellt tendentiös bild av konflikten.⁶⁷ Vi förstår att det är extrema muslimer som begår våldsdåden men vi får ingen motpol till det, ingen muslimsk företrädare som fördömer handlingarna. På så sätt blir det en kollektiv bild av islam som erbjuds. I artikeln hittar vi även myten om gott och ont, där kristendomen står för det goda. I och med att artikelförfattaren väljer att lyfta fram endast en sida av konflikten får fakta stå oemotsagd och riskerar därmed bli till en sanning i läsarens ögon.⁶⁸ Tydligast är det i slutet av artikeln där journalisten med egna ord beskriver hur kristna förföljs av den politiska FARC-gerillan: ”Enligt Open Doors har de kristna i landet som försöker sätta stopp för deras korruption blivit utsatta för våldsdåd.”⁶⁹ Det intressanta här är att även om Dagen väljer att lyfta in en politiskt motiverad grupp så blir det ändå en religiös konflikt här, mellan troende kristna (som utför goda handlingar) och icke-religiösa (som utför dåliga handlingar).

Kristna och kurder i kikarsiktet av Ivar Andersen (7 februari 2014)

Artikeln är ett reportage som omfattar två uppslag och totalt elva bilder av varierande storlek. Reportaget beskriver livet i ett krigsdrabbat Syrien. I texten förekommer sju huvudaktörer varav sex gestaltas utifrån sin religiositet/sekularitet. Dessa sex är: den islamistiska terrorgruppen Jahbat al-Nusra, den kurdiska milisen YPG, svenske Isa Isa som är bunden till Syrisk-Ortodoxa kyrkan i Norrköping samt kurdiska, muslimska och kristna privatpersoner i städerna Derek och Ras al-Ayn. Förutom al-Nusra får alla aktörer komma till tals genom talstreck.⁷⁰

Religionens vikt i den rådande konflikten befasts i både rubrik, nedtryckare (“Radikala *islamister* kämpar för att bilda en *religiös* stat” vår kursivering), ingress (“[,,] kristna som förlorat allt utom sin tro”) och i brödtext. Kristna beskrivs som offer i samtliga dessa fall. Notera kontrasten i gestaltningen mellan islam och kristendom i exemplen ovan: islamisterna beskrivs med utgångspunkt i deras politiska mål (en religiös stat, införandet av sharia) medan de kristna syns utifrån ett överhängande andligt perspektiv (tro).

---

⁶⁶ Alvarsson, Rickard. Här förföljs världens kristna.

⁶⁷ Conboy, Martin. *The language of the news*, sid 31.

⁶⁸ Mral, Brigitte. Retorikanalys, sid 154–164.

⁶⁹ Alvarsson, Rickard. Här förföljs världens kristna.

⁷⁰ Andersen, Ivar. Kristna och kurder i kikarsiktet. *Dagen*. 2014-02-07.

Brödtexten tar avstamp i en syrisk-ortodox kyrka som blivit vandaliserad, enligt artikeln utan grund, av al-Nusra. Platsens religiösa koppling understryks ytterligare genom referenser till kyrkans namn (Mar Thoma, efter aposteln Tomas) och citatet från den kristne Kais Yaakoub (som befinner sig där för att “skydda sin helgedom”): “De slog sönder vårt kors”. Konflikten beskrivs således som något mer än en attack på kristna – det är en attack på kristendomen. Denna aspekt återfinns också i ingressen där islamisternas fiende sägs vara “alla andra *trosinriktningar*” (vår kursivering). Därefter följer olika redovisningar av situationen från de övriga aktörerna, i form av citat, där man också inkluderar aktörens religiösa eller icke-religiösa tillhörighet (YPG är “strikt sekulära”, familjen Haji är praktiserande muslimer). I artikelns sista stycke tas läsaren återigen med till kapellet i Ras al-Ayn, där kristne Kais Yaakoub får textens sista citat (“Kyrkklockan var över 100 år”). I och med att det både börjar och slutar i kapellet får reportaget en religiös inramning, figurativt såväl som bokstavligt, och då specifikt en kristendomlig sådan. Genom att också ge reportagets sista mening (“Och tro”) en mycket tydlig religiös koppling ger skribenten sista ordet till religionen, och understryker därmed dess vikt.

Denna artikel lägger alltså särskild vikt vid den andliga dimensionen, både i konflikten och artikelns aktörer. Religionerna gestaltas dels som en andlig företeelse (främst ur kristen synpunkt), men också som en politisk förklaringsfaktor för det islamiska anfallet⁷¹. Artikeln verkar alltså vara något av en blandning mellan det Hjarvard kallar religiös media och journalistik om religion⁷².

Sveriges första fall om samvetsfrihet av Jacob Zetterman (28 januari 2014)

Artikeln är fördelad på ett uppslag, sidorna fyra och fem, och har en stor genrebild till. Under artikeln finns en mindre text med rubriken “Vi är villiga att driva det till Europadomstolen”. Texten handlar om precis det rubriken indikerar, samvetsfrihet. I detta fall är det en barnmorska som vägrar genomföra aborter, med hänvisningen till sin kristna tro.⁷³

Till att börja med kan vi se att det finns en tydlig religiös vinkling i hela texten, det är också den som artikelförfattaren ska återkomma till flera gånger. Exempel på stycken ur texten är: “Min kristna tro säger att jag inte får avsluta ett människoliv.” och “pingstvän från småländska

---

⁷¹ Mellbourn, Anders. Religion som nyheter, sid. 19–20.

⁷² Hjarvard, Stig. 2012. Three Forms of Mediatized Religion. s. 40.

⁷³ Zetterman, Jacob. Sveriges första fall om samvetsfrihet. *Dagen*. 2014-01-28.

Tenhult”. Det sistnämnda är journalistens egen beskrivning av barnmorskan.⁷⁴ Den enda källan i texten är barnmorskan. Det är hon som får komma till tals och hennes påstående bemöts inte. När hon redovisar att hon fick sparken på grund av sina åsikter får inte arbetsgivaren svara på det. I slutet redovisas vad fackförbundet tycker, någon representant får dock inte höras i texten. Detta tyder på en ensidig rapportering.

Det är även tydligt att Dagen gör det till en fråga som handlar om diskriminering av religion. Framförallt genom att skapa en konflikt mellan kristna och det övriga samhället:

Hon berättar också om det stöd hon fått, från sin församling, från människor som säger att de ber för henne och uppmanat henne att kämpa.

– Det känns jättebra. Jag gör det här av kärlek till de ofödda barnen, säger hon.⁷⁵

I citatet ovan kan vi se flera intressanta saker. Ord som ger känslan av att barnmorskan är ett offer. Journalisten berättar om stödet från församlingen, detta indikerar att det bara är kristna som förstår barnmorskan. På så sätt skapas ett ”vi” och ”dom” i texten, en tydlig konflikt. I den allra sista delen av citat, när konflikten har etablerats, ikläds barnmorskan hjälterollen – “Jag gör det här av kärlek till de ofödda barnen, säger hon”.⁷⁶ Journalisten väljer sedan att lyfta in hur stort motstånd barnmorskan mött, dels genom meningar som: ”hur media väljer att skriva”, “mindre trevliga meddelande via sociala medier” och “facket var snabba att backa ur”.⁷⁷ Detta förstärker hennes offerroll.

Det kristna hoppet ska märkas under Sotji-OS av Thomas Manfredh (6 februari 2014)

Artikeln är en nyhetstext på en sida, med fem bilder av varierande storlek samt en faktaruta med rubriken “Några kristna idrottare i Sotji”⁷⁸. I texten finns tre aktörer, alla representanter för kristna organisationer som ska närvara under de olympiska spelen i Sotji. Religionen, främst kristendom, skildras genom ett andligt perspektiv, där själva budskapet i artikeln är att “det kristna hoppet” (läs: budskapet) ska spridas i samband med Sotji. Det handlar alltså om mission av den kristna tron. Tonen är okritisk och uttalanden från missionärerna (exempelvis “Att på det

---

⁷⁴ Zetterman, Jacob. Sveriges första fall om samvetsfrihet. *Dagen*. 2014-01-28

⁷⁵ Zetterman, Jacob. Sveriges första fall om samvetsfrihet.

⁷⁶ Mral, Brigitte. Retorikanalys, sid 154–164.

⁷⁷ Conboy, Martin. *The language of the news*, sid 36.

⁷⁸ Manfredh, Thomas. Det kristna hoppet ska märkas under Sotji-OS. *Dagen*. 2014-02-06.

här sättet så ut evangeliet till massorna är bra[...]” står obemötta. Vid ett tillfälle tar också journalisten missionärernas parti genom meningen: “Men också de aktiva atleterna får sina andliga behov tillfredsställda.”, för att i nästkommande meningar förklara att präster och kaplaner för de fem världsreligionerna kommer finnas på plats. Genom att konstatera att atleterna “får sina andliga behov tillfredsställda” styrker journalisten missionärernas ståndpunkt, nämligen att det finns ett andligt behov och att religion, främst “det kristna hoppet”, är en fungerande kur för att tillfredsställa detta.

Artikeln har inget konflikt-inslag, så religionen kan spela varken offer eller förövar. I stället fungerar religionen (kristendomen) här som frälsare; något som hjälper och räddar människor. “Hoppet”, för att använda journalistens egna ord.

Faktarutan fyller också en för religionen viktig funktion, nämligen att förena dess utövare. Under rubriken “Några kristna idrottare i Sotji” listar den sexton namn på atleter med kristen tro. Några av dessa atleter återfinns också i bilderna vid sidan av faktarutan. Det som förenar personerna är inte deras nationella härkomst eller vilken idrott de utövar, som kanske är mer sedvanlig i OS-sammanhang. Istället är det deras kristna tro som är den gemensamma faktorn. Detta skapar en känsla av religiös gemenskap.

Med sitt fokus på just denna religiösa gemenskap, avsaknad av kritisk förhållning till de religiösa organisationerna, samt journalistens partiska beskrivning av den kristna tron tycks artikeln stå närmare benämningen religiös media än journalistisk om religion⁷⁹.

Buddhismens två ansikten av Johannes Ottestig (17 januari 2014)

Artikeln är ett granskande reportage som omfattar två uppslag och inkluderar tio bilder av varierande storlek⁸⁰. Därtill finns två faktarutor som behandlar buddhismens historia och “Buddhistiska livsregler”. Artikeln behandlar buddhistiskt våld och kan sammanfattas till: buddhister lever inte efter de buddhistiska lärorna. Eller som det förstörade citatet i andra uppslaget säger: “Problemet är att buddhister inte förstår buddhism.”. I artikeln förekommer sju aktörer/källor med talstreck, sex vetenskapliga och en buddhistmunk, samt ytterligare tre genom referens, två vetenskapliga och en buddhistmunk.

---

⁷⁹ Hjarvard, Stig., 2012. Three Forms of Mediatized Religion. s. 40.

⁸⁰ Ottestig, Johannes. Buddhismens två ansikten. *Dagen*. 2014-01-17

Brödtexten inleds med en redogörelse över svenskarnas attityd till buddhism, som är väldigt positiv, och går sedan över till att argumentera för varför denna attityd är dåligt förankrad i verkligheten (då buddhister är överrepresenterade i väpnade konflikter). Detta görs genom referenser till vetenskapliga texter och undersökningar. Attityden till, och statistiken om, buddhismen behandlas dock i relation till kristendomen, där kristendomen indirekt framställs av journalisten som det godare alternativet (“Bland de yngsta uppfattas buddhismen *till och med* som mer positiv än kristendomen” vår kursivering). Detta trots att kristendomen i övrigt inte har något med artikelns ämne att göra.

De två buddhistiska aktörer som namnges, munkarna Wirathu och Kittivuddho, framställs båda som förövre. Wirathu för att han uppviglar mot våld mot muslimer, och Kittivuddho för att ha försökt rättfärdiga mord på kommunister. Därtill refererar journalisten också till mer eller mindre våldsamma protester som utförts av buddhistiska munkar, men utan att nämna namn.

Buddhismen framställs dock inte som orsaken till dessa handlingar, istället är det politiska motiv, såsom radikal nationalism, som används som motiv i journalistens beskrivning (Wirathu har “fortsatt med sina *ultranationalistiska* predikningar där muslimer oftast hamnar i skottgluggen.” Vår kursivering). Också i Wirathus egna uttalande spelar buddhismen en liten roll jämfört med nationalismen (“[Wirathus filosofi handlar] om att värna vår religion, vårt folk och vår nation.”). Detta ställs sedan i ytterligare kontrast mot citat från religionsforskaren Michael Jerryson (som menar att Buddha förespråkade icke-våld), och faktarutan “Buddhistiska livsregler”, där det står att en av buddhismens vanligaste föreskrifter är “Att inte döda – utan värna allt liv.” Religionen framställs alltså som något i grunden gott, men att den används för att rättfärdiga onda människors politiska ändamål.

Slutsatsen blir att denna artikel, då den nästan helt lutar sig på vetenskapliga källor, och där religionen beskrivs som en delförklaring i ett politiskt skeende, lutar åt den klassiskt sekulära journalistiken. Det betyder dock inte att den helt frångår benämningen religiös media då det fortfarande finns inslag av religiösa budskap och kristendomen får omotiverat stor plats i artikelns inledning⁸¹.

---

⁸¹ Hjarvard, Stig., 2012. Three Forms of Mediatized Religion. s. 40.

DN

“Tagrid ska aldrig, aldrig behöva stympas” av Erik Ohlsson (15 februari 2014)

Artikeln är ett reportage som omfattar ett uppslag, bestående av huvudartikeln, tre bilder av varierande storlek, en faktaruta, samt en fråga/svar-kolumn som behandlar kvinnlig könsstympning i Sverige. Reportaget är skrivet från Egypten, och är först och främst en intervju med aktivisten Heba Sayed angående den omfattande tradition av kvinnlig könsstympning som förekommer i landet. I artikeln förekommer tre huvudsakliga aktörsgrupper: de tre kvinnorna i Föreningen för unga muslimska kvinnor, de islamistiska krafterna i det egyptiska parlamentet, samt den namnlösa massan – samhället – som fortsätter könsstympningstraditionen, med koranen som stöd.⁸² Det är denna massa, tillsammans med de islamistiska politikerna, som tar rollen som förövare, medan Heba och andra egyptiska kvinnor (som riskerar att könsstympas) är offren.

Den islamistiska aktören i Egyptens parlament, Azza el-Graf, som framställer kvinnlig könsstympning som en religiös fråga får inga egna direktcitat och blir motsagda i så väl direktcitat av andra aktörer som i faktarutorna. Genom att låta Heba, som säger att “[Azza el-Graf] pratar om politik, inte om religion”, svara på El-Grafs uttalande, och inte tvärt om, styrker journalistens hennes påstående att det handlar om politik, inte religion. Faktarutan, med rubriken: “Inte en religiös utan en folklig tradition”, pekar åt samma håll. Religionen framställs alltså som ett verktyg som används av vissa grupper för att berättiga ett samhällsligt fenomen. Journalisten gör själv inga tolkningar av religionen, utan överlåter sådant åt källorna (“Att vi är fromma muslimer har inget med könsstympning att göra, säger Heba Sayed”).

Sammanfattningsvis är artikeln skriven i tydligt journalistik och sekulär anda⁸³, där källorna får stå för de religiösa tolkningarna, och där religionen gestaltas som en kulturell och politisk företeelse, snarare än en andlig sådan.

“Vi blir dödade medan världen tittar på. Hur blev det så här?”

av Erik Ohlsson (20 februari 2014)

Artikeln ligger i anslutning till en annan artikel som handlar om läget i Syrien samt fem bilder. Huvubilden visar en folksamlingen i bakgrunden och en man i rullstol i förgrunden. Mannen

---

⁸² Ohlsson, Erik. “Tagrid ska aldrig, aldrig behöva stympas”, *Dagens Nyheter*, 2014-02-15.

⁸³ Hjarvard, Stig. 2012. *Three Forms of Mediatized Religion*. sid. 21- 44.

har nerböjt huvud, något som på en konnotativ nivå, tillsammans med hans handikapp, förmedlar en känsla av vanmakt.⁸⁴ De övriga bilderna förstärker denna känsla genom att visa ruinerna av en stad och en milisman, också med nerböjt huvud, som håller i ett automatvapen.⁸⁵

Texten är en intervju, gjord över Skype, med en anonym journalist från Aleppo. Förutom i ingressen, som är en beskrivning av artikelförfattaren över hur det ser ut i Aleppo, är det endast källan som får komma till tals. Vi förstår att källan tillhör en sunnimuslimsk familj men att han haft en kristen flickvän och bott i ett kristet område. Läsaren får en bild av att källan inte är så religiös: "Religion betydde ingenting. Nu plötsligt betyder religionen allt."⁸⁶ Precis som de flesta tidningar utgår DN här från sin egen kultur. Genom att lyfta fram att källan anser att religion är oviktig får journalisten honom att framstå som förnuftig. DN:s läsare kan därmed lättare relatera till källan eftersom hans åsikter påminner om de flesta svenskars åsikter.⁸⁷

Källan får även tala om religion i ytterligare ett citat:

– Under hösten försökte ISIS (al-Qaida-anknutna extrema islamister) att ta över i Aleppo. De ville med våld tvinga på oss sharialagar.⁸⁸

Här ges utrymme till den extrema förgreningen av en religion, i detta fall islam. Genom de två citaten om religion får läsaren en bild av att religion är något farligt och negativt. Inte minst genom de ord och meningar som används, till exempel "extrema" och "med våld tvinga oss på"⁸⁹. Undermedvetet förstår vi att religionen är en del av förklaringen till den konflikt som äger rum.

Slutligen bör det påpekas att religionen i artikeln är en del av en större kontext. Artikeln behandlar framför allt situationen för de boende i staden Aleppo i Syrien. Religion är således en del i ett större sammanhang. Det intressanta är vilken roll religionen får, istället för att handla om tro och andlighet väljer journalisten att lägga fram religionen ur ett sekulärt perspektiv.

---

⁸⁴ Hillesund, Terje. *Står det noe nytt?: innføring i analyse av aviser og nyheter*, sid 72.

⁸⁵ Ohlsson, Erik. "Vi blir dödade medan världen tittar på. Hur blev det så här?", *Dagens Nyheter*, 2014-02-20.

⁸⁶ Ohlsson, Erik. "Vi blir dödade medan världen tittar på. Hur blev det så här?", *Dagens Nyheter*.

⁸⁷ Conboy, Martin. *The language of the news*, sid. 39.

⁸⁸ Ohlsson, Erik. 2014. "Vi blir dödade medan världen tittar på. Hur blev det så här?"

⁸⁹ Conboy, Martin. *The language of the news*, sid. 36.

Sjuka barn får rätt till dödshjälp av Annika Ström Melin (14 februari 2014)

Artikeln handlar om hur ett förslag om att sjuka barn ska ha rätt till aktiv dödshjälp röstats fram av Belgiens parlament. Religiösa församlingar protesterar högljutt mot förslaget. Artikeln är fördelad på ett uppslag på sidorna 16 och 17 i DN. En stor bild hör till artikeln, bilden visar demonstranter. Eftersom det inte finns en tydlig religiös koppling i bilden kommer den inte analyseras. En faktaruta och en mindre artikel finns även intill.⁹⁰

Redan i ingressen får vi veta att muslimska, judiska och kristna församlingar protesterar mot förslaget om dödshjälp till barn. Endast en representant får dock komma till tals, den judiska rabbinen. I det inledande citatet får vi veta att han tycker det är en “mycket farlig utveckling”.⁹¹ Journalisten fortsätter sedan med att presentera rabbinen som en representant för Belgiens “stora” synagoga. Vi får sedan veta att de muslimska, kristna och judiska församlingarna undertecknat en gemensam protest. Eftersom journalisten endast intervjuar rabbinen i artikeln blir han också företrädare för denna allians. Den religiösa representanten placeras i en maktposition.⁹²

Rabbinen är dock inte den enda som får komma till tals i texten. Direkt eller indirekt får vi veta att läkare och vissa politiker protesterat, bland annat kristdemokraterna. Journalisten berättar också att tre av fyra medborgare är för lagen och att justitieministern inte är orolig. Genom att varva de olika aktörerna och deras åsikter med varandra byggs en tydlig polarisering upp. Där det religiösa (rabbinen) står för den konservativa och återhållsamma sidan. Trots att vi redan i ingressen får reda på att just religiösa organisationer protesterar får vi aldrig riktigt reda på varför. Rabbinen förklarar protesterna så här:

– När det gäller brott finns en särskild ordning för barn under 18 år eftersom de inte anses kunna inse konsekvenserna av sina handlingar. Varför skulle barn vara mer förmögna att förstå vad ett beslut om aktiv dödshjälp innebär?⁹³

Rabbinens förklaring kan inte direkt kopplas till andlighet eller religion. Snarare hänvisar han till hur lagen ser på barn i övrigt. Detta är intressant eftersom här ser vi vad journalisten valt att ta

---

⁹⁰ Melin, Ström Annika. Sjuka barn får rätt till dödshjälp, *Dagens Nyheter*, 2014-02-14.

⁹¹ Melin, Ström Annika. Sjuka barn får rätt till dödshjälp, *Dagens Nyheter*.

⁹² Mral, Brigitte. Retorikanalys, sid 154–164.

⁹³ Melin, Ström Annika. Sjuka barn får rätt till dödshjälp, *Dagens Nyheter*.

med. Vi som läsare förstår mellan raderna i artikeln att de religiösa församlingarna protesterar för att lagen går emot deras tro. Ändå kommer inte deras tro fram. I stället väljer journalisten att presentera rabbinen, och därmed all religion i texten, i ett politiskt och sekulärt sammanhang.

Klappjakt på “Svarta änkor” inför OS i Sotji av Ingmar Nevéus (22 januari 2014)

En nyhetsartikel som sträcker sig över två sidor, med fem tillhörande bilder, som handlar om det islamistiska terrorhotet mot OS i Sotji. I artikeln finns fyra religiösa huvud-aktörer: Ruzana Ibragimova (den förmodade “Svarta änkan”, frun till en avliden islamist, som utför terrorhandlingar som hämnd för makens död) och Doku Umarov, ledare för terrororganisationen Vilajat Dagestan, samt två namngivna terrorister tillhörande organisationen. Utöver dessa förekommer referenser och citat till rysslands president Vladimir Putin samt Tjetjeniens motsvarighet, Ramzan Kadyrov.⁹⁴

Genom epitet “terrorister” är det de religiösa aktörerna som beskrivs som förövare. Detta (sekulära) epitet används också i högre grad än de religiösa alternativen, som exempelvis “islamist” eller “muslim”. Terrorgruppens mål och gärningar gestaltas också i politiska termer snarare än andliga (Duko Umarov är “självtänkt ledare över ‘Emiratet Kaukasus’ - en tänkt islamistisk stat[...]). Religionen används av journalisten som förklaring till terrororganisationens (politiska) gärningar (Sotji-OS ska saboteras för att det är “Satans verk”) vilket är i linje med Anders Mellbourns teori om religionens roll i sekulära nyheter⁹⁵. Överlag tar religionen förhållandevis liten manifest plats. Artikelns huvudaktörer, de “svarta ankorna”, benämns överhuvudtaget inte med några religiösa epitet. Däremot förekommer de i två av bilderna iklädda huvudsjal, vilket för en västlig läsare kan skapa islamiska konnotationer.

8. Analys

För att besvara frågeställningen kommer här varje hypotes presenteras var för sig.

H1. Dagen rapporterar om religion i större utsträckning än DN. Studien stödjer denna hypotes.

Dagen har betydligt fler artiklar som handlar om religion än DN, trots att Dagen kommer ut endast fyra dagar i veckan till skillnad från DN:s sju dagar i veckan. Dagen låter också religionen

---

⁹⁴ Nevéus, Ingmar. Klappjakt på “Svarta änkor” inför OS i Sotji.

⁹⁵ Mellbourn, Anders. Religion som nyheter, sid. 19–20.

ta större plats i varje artikel än vad DN gör. Att den här hypotesen finner stöd i studien var också väntat, i och med att Dagen har en tydlig kristen inriktning och DN har en bredare målgrupp.

H2. Dagen låter officiella religiösa aktörer komma till tals oftare än DN. Studien stödjer denna hypotes. Den kvantitativa innehållsanalysen visade att DN låter en officiell religiös aktör komma till tals i 1 artikel av 47. I Dagen får en officiell religiös aktör komma till tals i 68 artiklar av 188. Intressant är att privata religiösa aktörer förekommer, rent procentuellt, i ungefär lika stor utsträckning i båda tidningarna. I Dagen är det dock vanligare att journalisten talar om en privat aktör i texten utan att denne får komma till tals. I DN får aktören komma till tals i nio fall av tio, i Dagen är denna andel mellan sju och åtta fall av tio. Observera att det rör sig om ett mycket litet underlag när det gäller privata aktörer i DN.

H3. DN rapporterar huvudsakligen om religion under kategorin utrikes. Studien stödjer denna hypotes. Dagen har en mer jämn fördelning mellan religiösa inrikes- och utrikesnyheter. I DN var nästan 90 procent av alla artiklar om religion utrikesmaterial. Detta ligger också i linje med analyser som tidigare gjorts i ämnet.⁹⁶

H4. När DN rapporterar om religion så förekommer extremism i större utsträckning än vad det gör i Dagen. Studien stödjer denna hypotes. I Dagen förekommer någon form av extremism i drygt en sjättedel av artiklarna (mer än 16 procent). I DN förekom det i mer än hälften av artiklarna (drygt 55 procent).

H5. Dagen framställer religion ur ett offerperspektiv oftare än DN. Studien stödjer *inte* denna hypotes. Sett till alla typer av offer (grupper, privatpersoner och organisationer) så är det jämnt, det skiljer endast sex procentenheter mellan tidningarna, där Dagen har flest skildringar av religion i offerposition. Anledningen till att vi inte anser att hypotesen har helt stöd är för att marginalerna är så små. Sex procentenheters skillnad innebär i DN:s fall att det endast krävs tre artiklar med religiösa offer för att komma i nivå med Dagen. Sett till de enskilda offerkategorierna ligger tidningarna generellt i nivå med varandra. Till exempel framställs kategorin "Religiös grupp" som offer i 27 procent av alla artiklar i Dagen, medan samma siffra för DN var 25 procent.

---

⁹⁶ Mellbourn, Anders. Religion som nyheter, sid. 19–20.

Vad som skiljer tidningarna åt är vilken religion offer respektive förövare tillhör. I DN är islam den vanligaste religionen bland både offer och förövare. I Dagen tillhör en överhängande majoritet av offren kristendomen, medan islam är den vanligaste religionen för förövarna. Dock förekommer kristna offer i drygt tre gånger så många artiklar som islamska förövare. Tidigare studier har visat att andra kristna nyhetstidningar behandlar islam på ett liknande sätt⁹⁷.

Det finns också skillnader i hur DN och Dagen gestaltar offret. I den kvalitativa analysen har vi kunnat se att DN behandlar respektive offer mer som vilket annat offer som helst. I *"Vi blir dödade medan världen tittar på. Hur blev det så här?"* av Erik Ohlsson framkommer det att den som blir intervjuad är ett offer för kriget och att han är religiös⁹⁸. Men religionen får ingen betydelse, snarare betonas hur liten betydelse den har för honom. I stället får han prata om hur illa ställt de har det med förnödenheter och hur bensinbomber regnat över staden. Mannen blir ett offer utifrån vart han bor, inte vilken tro han har. I Dagen finns det flera exempel på motsatsen: I *Sveriges första fall om samvetsfrihet* av Jacob Zetterman blir barnmorskan ett offer eftersom samhället tar avstånd från hennes ståndpunkt att vägra utföra aborter, något som i sin tur bottenar i hennes tro⁹⁹. Barnmorskan blir ett offer eftersom ingen annan än de kristna förstår hur viktig tron är för henne. Samma typ av offergestaltning kan vi se i *Kristna och kurder i kikarsiktet* av Ivar Andersen¹⁰⁰. Där handlar det lika mycket om en attack på den kristna tron som på enskilda kristna.

Slutsatsen är att personer eller grupper i DN gestaltas som offer utifrån andra faktorer än tro och religion. Men i Dagen är det tvärtom, personer och grupper gestaltas oftast som offer just på grund av sin tro. Förövaren kan dels vara andra religiösa grupper, men också det sekulära samhället i stort.

H6. DN är mer konfliktorienterad i sin rapportering. Hypotesen har till viss del stöd i studien. Sett till såväl DN som Dagen innehåller ungefär hälften av alla artiklar som handlar om religion en konflikt där minst en part är religiös, till exempel ett religiöst offer.

Men tar vi bort de artiklar där religion endast nämns (se Bilaga 1, V7), alltså spelar en väldigt liten roll för artikelns helhet, så får vi ett annat resultat. Då är andelen artiklar med minst en

---

⁹⁷ Steiner, Kristian. The image of islam and muslims in swedish radical christian press, sid. 192–222.

⁹⁸ Ohlsson, Erik. "Vi blir dödade medan världen tittar på. Hur blev det så här?"

⁹⁹ Zetterman, Jacob. Sveriges första fall om samvetsfrihet.

¹⁰⁰ Andersen, Ivar. Kristna och kurder i kikarsiktet.

religiös part i en konflikt större i DN än Dagen (fyra sjättedelar respektive tre sjättedelar). Viktigt att poängtera är att DN:s redan lilla material i och med detta krymper från 47 till 21 artiklar, medan Dagen tappar från 188 till 160 artiklar. Slutsatsen bör därför ses som osäker.

H7. DN rapporterar i större utsträckning om religion som en aspekt i ett större politiskt sammanhang jämfört med Dagen. I Dagen är istället religionen kontexten. Hypotesen är delvis sann. I DN förekommer sällan eller aldrig gestaltning ur ett religiöst perspektiv, i stället är den kulturellt eller politiskt förankrad. Den kvalitativa innehållsanalysen visar i flera fall på just detta. I *“Tagrid ska aldrig, aldrig behöva stympas”* av Erik Ohlsson är journalisten tydlig med att könsstympning är en folklig företeelse snarare än en religiös¹⁰¹. I texten *Sjuka barn får rätt till dödshjälp* av Annika Ström Melin intervjuas en religiös företrädare, men han får inte tala om tro utan får istället uttala sig om en sakfråga (abort) ur ett juridiskt perspektiv. Samtidigt redovisas det politiska läget i landet och politikernas åsikter lyfts fram¹⁰². DN sätter alltså den religiösa företrädaren i en politisk frame. Ytterligare ett exempel är artikeln *Klappjakt på “Svarta änkor” inför OS i Sotji* av Ingmar Nevéus, där religionen blir en förklaring till de politiska gärningar terrorgruppen genomför¹⁰³. Slutsatsen är att DN systematiskt skildrar religion ur ett sekulärt perspektiv och konsekvent undviker att rapportera om religion på ett andligt sätt.

I Dagen är det annorlunda. Enligt hypotesen ska religionen vara kontexten i Dagen. Sett till nyhetsvärdering så är religion, främst kristendomen, förstås en drivande faktor, vilket kan observeras i mängden publicerade religionsartiklar samt att religionen är huvudämnet i majoriteten av dessa. Detta är inte förvånande om man jämför tidningens religiösa inriktning med teorier om nyhetsvärdering, alltså att saker som ligger kulturellt och, i detta fall, andligt nära läsarna lättare blir nyheter.¹⁰⁴

Alla religioner beskrivs dock inte alltid ur samma religiösa perspektiv i Dagen. Den kvalitativa innehållsanalysen visar att kristendomen i Dagen främst skildras ur ett religiöst och andligt perspektiv medan andra religioner oftare skildras ur ett politiskt eller kulturellt sådant. Ett exempel på detta är *Kristna och kurder i kikarsiktet* av Ivar Andersen, där beskrivs islamisterna utifrån sina politiska mål (en religiös stat, införandet av sharia) medan de kristna gestaltas utifrån

---

¹⁰¹ Ohlsson, Erik. “Tagrid ska aldrig, aldrig behöva stympas”.

¹⁰² Melin, Ström Annika. *Sjuka barn får rätt till dödshjälp*.

¹⁰³ Nevéus, Ingmar. *Klappjakt på “Svarta änkor” inför OS i Sotji*.

¹⁰⁴ Ghersetti, Marina. *Journalistikens nyhetsvärdering*, sid 212–214.

sin tro. Utgår vi från teorier om religiösa medier och religionens medialisering så hamnar Dagen alltså i en gråzon mellan det som Hjarvard definierar som religiösa medier, och sekulär journalistik – beroende på vilken religion som behandlas.¹⁰⁵

En annan intressant observation är fördelningen av positiva, negativa och neutrala rubriker. I Dagen fördelas dessa relativt jämt, en tredjedel per rubrikvinkel, med något fler positiva än negativa och neutrala. I DN har fler än hälften av alla rubriker en neutral vinkel, och mindre än en tiondel har en positiv vinkel. Eftersom vår definition av negativ/positiv rubrikvinkel endast tar hänsyn till synen på religion (se Bilaga 1, V9), är det naturligt att DN:s resultat ser ut som det gör. Detta för att en majoritet av DN:s artiklar främst handlade om något annat än religion (vilket avspeglades i rubrikerna), och således klassades som "neutrala". Men de negativt vinklade rubrikerna är fortfarande mer än tre gånger så vanliga som de positiva. En tolkning av detta skulle kunna vara att de "positiva" religionsnyheterna sällan kvalar enligt DN:s nyhetsvärdering, eller att DN uttrycker religionskritik genom sin rubriksättning.

Avslutningsvis kan vi också se att islam är den vanligaste förekommande religionen i DN, medan kristendomen är den näst vanligaste och judendomen tredje vanligast. Buddhism och hinduism berörs en respektive ingen gång. Detta är i linje med tidigare forskning, som visar att islam är den vanligast förekommande religionen¹⁰⁶. I Dagen är kristendomen den överlägset vanligaste religionen, med islam och judendom på plats två och tre. Dagen berör både buddhism och hinduism i något större grad än DN, men då alltid med någon form av koppling till kristendomen. Att buddhism och hinduism är sällsynt i båda tidningarna var inte oväntat, då liknande observationer gjorts tidigare.¹⁰⁷

9. Slutsats och diskussion

Denna studie visar på relativt stora skillnader mellan religionsrapporteringen i DN och Dagen. Detta gäller såväl den religiösa rapporteringens omfattning, som hur religionen gestaltas och vem som blir representerad.

---

¹⁰⁵ Hjarvard, Stig. 2012. *Three Forms of Mediatized Religion*. sid. 31.

¹⁰⁶ Atallah, Carol och Victor P. Munther. *Abrahams barn - En Studie av religionsnyheternas förändring mellan 2002 och 2012 - med exempel från Svenska Dagbladet och Sydsvenskan*.

¹⁰⁷ Døving, Cora A. och Kraft, Siv E. *Religion i pressen*. sid. 10

Resultatet visar att religion i samband med konflikt, där en eller båda parter har religiös koppling, är vanligare i DN (fler än 6 av 10 artiklar) än i Dagen (färre än 5 av 10 artiklar), sett till artiklar där religion är huvud- eller sidoämne. Varför trenden skiljer sig mellan de båda tidningarna kan bero på olika faktorer. Om en tidning, som Dagen, förespråkar ett religiöst samhälle är det logiskt att så ofta som möjligt försöka gestalta religion som en positiv företeelse, alltså konfliktlös. Samtidigt finns det en lika logisk poäng i att faktiskt rapportera genom ett konfliktperspektiv, främst när kristendomen får en offerställning då detta kan skapa sympatikänslor för kristna, vilket därmed bygger upp en religiös samhörighet kristna emellan. Detta kan i längden resultera i ett steg närmare Dagens vision om ett kristet samhälle¹⁰⁸. DN har ingen sådan uttalad vision och kan sålunda agera utan hänsyn till hur religionen framställs. Detta ger fog att fråga om och hur Dagens nyhetsvärdering skiljer sig från DN:s. Är det så att kristna offer nyhetsmässigt värderas högre än andra religioners, och betyder det i så fall att kristna förövare värderas lägre än exempelvis muslimska? I längden kan denna frågeställning givetvis också appliceras på andra tidningar och ideologier. Värderas exempelvis liberala offer högre än socialistiska i liberala nyhetstidningar?

Valet av gestaltning skiljer sig också tidningarna emellan. Resultatet av de kvalitativa analyserna visar att DN följer det mönster som föreslagits av Hjarvard gällande sekulära mediernas journalistik om religion (informativt, sekulär inramning, och religion som politiskt verktyg) och Dagens rapportering ter sig som något av en hybrid mellan religiös media och journalistik om religion, beroende på vilken religion som behandlas¹⁰⁹. Kristendomen gestaltas utifrån tro och andliga aspekter (vilket enligt Hjarvard är typiskt för religiös media¹¹⁰), medan övriga religioner behandlas på ett sätt som snarare liknar den sekulära bevakningen (med ett kritiskt förhållningssätt, där religionen sätts i en politisk kontext). Det betyder dock inte att alla religioner utom kristendomen behandlas på ett strikt sekulärt vis i Dagen, då de också stundtals får in andliga perspektiv i den politiska kontexten. Hjarvards definitioner av religiös media och journalistik om religion bör kanske därför ses som var sin ände i ett spektrum, snarare än två separata läger.

---

¹⁰⁸ Dagen. Om Dagen, 2014. <http://www.dagen.se/om-dagen> (Hämtad 2014-11-02)

¹⁰⁹ Hjarvard, Stig., 2012. Three Forms of Mediatized Religion. s. 40.

¹¹⁰ Ibid.

I Dagen är även missionerande ett tydligt inslag. Vi har se kunnat se två olika typer av missionerande (som vi definierat själva): manifest missionerande och underliggande missionerande. Den förstnämnda är helt enkelt när en aktör eller artikelförfattare själv talar om att sprida det kristna budskapet, vilket bryter med sekulära journalistikens sätt att referera till religion¹¹¹. Exempel på detta finns i artikeln *Det kristna hoppet ska märkas under Sotji-OS* av Thomas Manfredh (6 februari 2014), där en officiell religiös aktör säger: “Att på det här sättet så ut evangeliet till massorna är bra[...]”. I samma text refererar även journalisten själv till kristendomen som “hoppet”¹¹². Att journalisten väljer att ta ställning så tydligt kan ses som ett brott mot journalistikens tro på objektivitet¹¹³.

Det underliggande missionerandet är hur Dagen konsekvent framställer kristendom som något positivt utan att ifrågasätta religionen. Till exempel i *Sveriges första fall om samvetsfrihet* av Jacob Zetterman beskrivs abortfrågan ur ett okritiskt religiöst perspektiv där de kristna gestaltas som de goda¹¹⁴. Vi tycker oss alltså se uttryck för Dagens kristna vision på nyhetsplats.

Som vi redan slagit fast stämmer DN:s rapportering väl överens med traditionell journalistik, som till sin natur är sekulär.¹¹⁵ Med den bakgrunden går det att fråga sig om det finns brister i den traditionella journalistiken. Går det verkligen att rättvist och korrekt rapportera om religion och samtidigt konsekvent undvika en av dess huvudpelare, nämligen andligheten?

Att göra detta behöver inte betyda att man, som Dagen, samtidigt premierar (kristen) tro och andlighet. Tvärtom. För genom att belysa det andliga perspektivet öppnar man också för möjligheten att kritisera det. Man skulle således kunna öka sin religionskritik (om detta är önskvärt) samtidigt som man breddar sin rapportering.

Det finns dock flera faktorer som talar för DN:s försvar i den här frågan. Att religion är något som sällan platsar in i nyhetsvärderingen, det är för stort och abstrakt. Samt att journalister, enligt de pressetiska reglerna, ska vara försiktiga med att lyfta fram religiös tillhörighet. Frågan är ändå intressant, går det att rapportera om religion samtidigt som du undviker religionens kärna, nämligen tron?

---

¹¹¹ Ibid.

¹¹² Manfredh, Thomas. Det kristna hoppet ska märkas under Sotji-OS. *Dagen*. 2014-02-06.

¹¹³ Kovach, Bill och Rosenstiel, Tom. *The Elements of Journalism. What newspeople should know and the public should expect*, sid 5.

¹¹⁴ Zetterman, Jacob. Sveriges första fall om samvetsfrihet.

¹¹⁵ Hjarvard, Stig., 2012. Three Forms of Mediatized Religion. sid. 40.

9.1 Vidare forskning

Vår undersökning grundar sig på artiklar från en kristen religiös tidning. Ett förslag till fortsatt forskning är att undersöka hur väl de mönster vi fann i Dagen överensstämmer med andra kristna tidningar, och även tidningar vars trosinriktning är en annan.

En annan tänkbar studie att följa upp med är hur stor inverkan Dagen har på sin publik. Hur skiljer sig bilden av exempelvis islam mellan människor som läser DN och människor som läser Dagen?

Men den absolut viktigaste forskningen som kan göras med bakgrund av vår undersökning är att undersöka hur journalisterna, på både DN och Dagen, förhåller sig till religionsrapporteringen. Exempelvis genom att intervjua redaktörer angående de olika religionernas nyhetsvärde, och varför man väljer att gestalta religionsfrågor på det sätt man gör.

Källförteckning

Artiklar för kvalitativ analys

Alvarsson, Rickard. Här förföljs världens kristna, *Dagen*. 2014-01-10.

Andersen, Ivar. Kristna och kurder i kikarsiktet, *Dagen*. 2014-02-07.

Manfredh, Thomas. Det kristna hoppet ska märkas under Sotji-OS. *Dagen*. 2014-02-06.

Melin Ström, Annika. Sjuka barn får rätt till dödshjälp, *Dagens Nyheter*, 2014-02-14.

Nevéus, Ingmar. Klappjakt på "Svarta änkor" inför OS i Sotji. *Dagens Nyheter*. 2014-01-22

Ohlsson, Erik. "Vi blir dödade medan världen tittar på. Hur blev det så här?", *Dagens Nyheter*, 2014-02-20.

Ohlsson, Erik. "Tagrid ska aldrig, aldrig behöva stympas", *Dagens Nyheter*, 2014-02-15.

Ottestig, Johannes. Buddhismens två ansikten. *Dagen*. 2014-01-17

Zetterman, Jacob. Sveriges första fall om samvetsfrihet. *Dagen*. 2014-01-28.

Tryckta källor

Atallah, Carol och Victor P. Munther, 2012. *Abrahams barn - En Studie av religionsnyheternas förändring mellan 2002 och 2012 - med exempel från Svenska Dagbladet och Sydsvenskan*.

Kandidatuppsats. Södertörns Högskola.

Conboy, Martin, 2007. *The language of the news*. Oxon: Routledge.

Døving, Cora A. och Siv Ellen Kraft, 2013. *Religion i pressen*. Oslo: Universitetsförlaget.

Entman, Robert M., 1993. "Framing: Toward clarification of a fractured paradigm." *Journal of communication* no. 43.4. s.51-58.

Eliasson, Annika, 2010. *Kvantitativ metod från början*. Lund: Studentlitteratur.

- Esaiasson, Peter, Mikael Gilljam, Henrik Oscarsson och Lena Wängnerud, 2012. "Metodpraktikan." *Konsten att studera samhälle, individ och marknad. Fjärde upplagan.* Stockholm: Nordstedts juridik.
- Falkheimer, Jesper, 2012. Medierna och kampen om innehållet. Ur *Medierna och demokratin*, Lars Nord och Jesper Strömbäck (red.). Lund: Studentlitteratur AB.
- Galtung, Johan, och Mari Holmboe Ruge, 1965. "The structure of foreign news the presentation of the Congo, Cuba and Cyprus Crises in four Norwegian newspapers." *Journal of peace research* no. 2.1. s. 64-90.
- Ghersetti, Marina, 2012. Journalistikens nyhetsvärdering. Ur *Medierna och demokratin*, Lars Nord och Jesper Strömbäck (red.). Lund: Studentlitteratur AB.
- Harcup, Tony, och Deirdre O'Neill., 2001. "What is news? Galtung and Ruge revisited." *Journalism studies* no. 2.2. s. 261-280.
- Hillesund, Terje, 1994. *Står det noe nytt?: innføring i analyse av aviser og nyheter.* Norge: Institutt for Journalistikk.
- Hjarvard, Stig, 2012. Three Forms of Mediatized Religion. Changing the Public Face of Religion. Ur Hjarvard, S. och Lövheim, M. (red.). *Mediatization and religion: Nordic perspectives.* Göteborg: Nordicom. s. 21-44.
- Kovach, Bill och Rosenstiel, Tom, 2001. *The Elements of Journalism. What newspeople should know and the public should expect.* New York: Crown Publishers.
- Mellbourn, Anders, 1999. Religion som nyheter. Ur *Dagspress och religion*, Sven Arne Flodell (red.), Solna: Stiftelsen Sverige och kristen tro.
- Mral, Brigitte, 2000. Retorikanalys. Ur *Metoder i kommunikationsvetenskap*, Ekström, Mats och Larsson, Larsåke (red.). Lund: Studentlitteratur.
- Nilsson, Åsa, 2012. Kvantitativ innehållsanalys. Ur *Medierna och demokratin*, Lars Nord och Jesper Strömbäck (red.). Lund: Studentlitteratur AB.

Rosenfeldt, Mattias, 2007. "Hvor meget fylder religion?", *Kritisk Forum for Praktisk Teologi* no. 27(109).

Steiner, Kristian, 2012. The image of islam and muslims in swedish radical christian press. *Journal of religion in Europe* no. 5. s. 192–222.

Strid, Jan och Lennart Weibull. 2011. Fyra perspektiv på religion i Sverige. Ur Holmberg, Sören, Henrik Oscarsson och Lennart Weibull (red) *Lycksalighetens ö. Fyrtioen kapitel om politik, medier och samhälle*. Göteborg: Litorapid Media AB.

Thurfjell, David. 2013, Varför buddhismen är så omtyckt bland sekulära svenskar. Ur Sorgenfrei, Simon (red). *Mystik och andlighet*. Falun: Dialogos.

Van Gorp, Baldwin, 2005. "Where is the frame? Victims and intruders in the Belgian press coverage of the asylum issue." *European Journal of Communication* 20.4.

Willander, Erika, 2014. What Counts as Religion in Sociology? : The Problem of Religiosity in Sociological Methodology. Diss, Uppsala Universitet.

Otryckta källor

Allmänhetens pressombudsman, pressetiska regler, 2014.
<http://www.po.se/regler/presetiska-regler> (Hämtad 2014-12-07)

Dagen. Historik, 2014.
<http://www.dagen.se/dagens-historia> (Hämtad 2014-12-17)

Dagen. Om Dagen, 2014.
<http://www.dagen.se/om-dagen> (Hämtad 2014-11-02)

Grahn, Daniel. Adventesuppropet kräver handling. *Dagen*. 2012-11-30
<http://www.dagen.se/ledare/adventsuppropet-kr%C3%A4ver-handling-1.108861> (Hämtad 2014-12-04)

Ipsos Mori. Views on globalisation and faith. London, Ipsos Mori. 2011.
http://web.archive.org/web/20130117013643/http://www.fgi-tbff.org/sites/default/files/elfinder/FGIImages/Research/fromresearchtopolicy/ipsos_mori_briefing_pack.pdf (Hämtad 2014-11-03)

Judiska församlingen i Stockholm. Judendom, 2014.
<http://www.jfst.se/judendom/> (Hämtad 2014-12-09)

Lofors, Emma. När djävluen avskaffades, *Dagens Nyheter*. 2014-06-09
<http://www.dn.se/dn-150-ar/nar-djavulen-avskaffades/> (Hämtad 2014-12-04)

Lundqvist, Åke. *Kultursidan: kulturjournalistiken i Dagens Nyheter 1864-2012*. Albert Bonniers förlag, 2012, E-bok.

Svenska kyrkan. Svenska kyrkans medlemsutveckling 1972-2013, 2014.
<https://www.svenskakyrkan.se/default.aspx?id=645562> (Hämtad 2014-11-03)

Nämnden för statligt stöd till trossamfund, SST. Statistik för 2012, 2014.
<http://www.sst.a.se/statistik/statistik2012.4.524fbdf71429b7641b72f86.html> (Hämtad 2014-11-03)

TS. TS mediefakta Dagens Nyheter. 2014. <http://www.ts.se/mediefakta-upplagor/snabbfakta/?mc=000440> (Hämtad 2014-11-02)

TNS Sifo. Orvesto konsument 2014:1, 2014.
<http://www.tns-sifo.se/nyheter-och-press/2014/6/orvesto-konsument-20141>
(Hämtad 2014-11-02)

TS. TS mediefakta Dagen, 2014.
<http://www.ts.se/mediefakta-upplagor/snabbfakta/?mc=001538> (Hämtad 2014-11-02)

Bilagor

1. Kodschema och kodarinstruktion

V1 Artikelrubrik

Fritext

V2 Publiceringsdatum

dd/mm/åååå

V3 Tidning

- 1 DN
- 2 Dagen

V4 Inrikes/Utrikes

- 1 Inrikes
- 2 Utrikes

En bedömning görs av kodaren. Den kategori som passar bäst in på analysenheten är den som ska väljas. Är det svårt att avgöra om en nyhet tillhör utrikes eller inrikes utgå från vad nyheten är vinklad på, handlar till exempel en nyhet om att utrikesminister Carl Bildt besöker Turkiet så kan det mycket väl vara en inrikesnyhet, eftersom den berör svenska angelägenheter.

V5 Handlar analysenheten om någon religion?

- 1 Ja
- 2 Nej

Denna frågar syftar till att sälla bort de artiklar som uppkommit i sökningen i Retriever Research men som ändå inte handlar om religion. Till exempel kan en sökning på "Kristen" ge träff på "Kristen Stewart". Ett krav är också att referensen till religionen finns i själva artikeltexten (rubrik, ingress, brödtext) och inte enbart i faktarutor eller bildtexter. Artiklar som ligger utanför undersökningens avgränsningar (exempelvis opinionsmaterial på nyhetsplats) sällas också bort här. Klassas artikeln som ett "nej" i denna variabel görs ingen fortsatt kodning av artikeln.

V6 Vilken/vilka religion(er) berörs? (*Flerval*)

- 1 Islam
- 2 Judendom

- 3 Kristendom
- 4 Buddhism
- 5 Hinduism

Det räcker med att en religion nämns i analysenheten för att den tas med i undersökningen.

V7 Ämnesrelevans

- 1 Huvudämne
- 2 Sidoämne
- 3 Nämns

Huvudämne: Ett ord eller en koppling till minst en världsreligion finns i rubrik och ingress eller brödtext. Religionen har en framträdande roll. Ett exempel kan vara ordet "troende" finns med i rubriken. Om ordet troende inte kan kopplas till någon specifik världsreligion så gills det inte. Om det kan kopplas till en världsreligion, om än senare i texten, så räknas det med. Nedtryckare räknas som en del av rubriken.

Sidoämne: När religion finns i ingress eller brödtext och utgör en tydlig del av texten, till exempel ett stycke. Religionen står dock inte i fokus.

Nämns: Religionen nämns endast i förbigående i brödtexten, till exempel genom ett ord eller en mening.

V8 Storlek på analysenhet

- 1 Notis
- 2 Artikel utan bild
- 3 Artikel med bild
- 4 Reportage

Notis (se Exempel 1): En kort text som har en mindre framträdande del i tidningen, till exempel längst ner på sidan eller i en spalt vid sidan av övrigt material. En notis kan ha en bild, dock får den endast vara en spalt bred.

Artikel utan bild (se Exempel 2): En text med mer framträdande roll än en notis. Texten är längre, består av mer än en spalt, och finns mer centrerad på sidan.

Artikel med bild (se Exempel 3): En likadan analysenhet som artikel utan bild, fast med en bild. Bilden ska ha en framträdande roll och ligga i anslutning till rubriken. Bilden ska vara minst två spalter bred.

Reportage (se Exempel 4): En längre analysenhet, minst en helsida. Reportaget får ej ligga intill andra nyheter, till exempel intill en spalt med notiser. Bilder spelar en framträdande roll.

Efter hård kritik slutar pastor Mark Driscoll sin tjänst
Mars Hill Churchs grundare har varit omstridd

14 Vi är förvånade över hans beslut att slutit församlingen.

40 Med så många procent har Perens glädjefaktor sjunkit på 40 år.

IS väkt står hårt mot lokala medier

Exempel 1: Dagen 2014-10-17

Yazidier kvar i bergen efter nya massakern

INTERNATIONELLA ALZHEIMERMÄNADEN SEPTEMBER 2014

1 SEPTEMBER TEMALUNCH & PANDEBATT

8 & 15 SEPTEMBER TEMAKVÄLLAR

21 SEPTEMBER INTERNATIONELLA ALZHEIMERDAGEN

Exempel 2: Dagens Nyheter 2014-08-17

Höj din röst mot det sexuella våldet i krig

Hopp om demokrati i Irak

Gravare av Panosgljashast i Balkan

TV-rapporter 2014

Medjort turkiska stämningar

Exempel 3: Dagens Nyheter 2014-10-21

Strandlivet hålls kort där

Världen

Indonesien

Välkom i Indonesien. Länga köer i turistorten

Strandlivet hålls kort där

Strandlivet hålls kort där

Exempel 4: Dagens Nyheter 2014-09-15

V9 Rubrikvinkel

- 1 Positiv
- 2 Negativ
- 3 Neutral

Positiv (se Rubrik 1): En rubrik som på en konnotativ nivå förmedlar känslan av religionen som något bra, till exempel genom värdeladdade ord eller adjektiv. Religionen eller religionsutövaren gör något positivt, eller får något positivt gjort för sig.

Negativ (se Rubrik 2): En rubrik som på en konnotativ nivå förmedlar en känsla av något dåligt, till exempel genom värdeladdade ord eller adjektiv. Religionen eller religionsutövare gör något negativt, eller får något (för utövaren) negativt gjort mot sig.

Neutral (se Rubrik 3): En rubrik som inte tar ställning till religionen som varken positiv eller negativ.

Rubrikvinkel bedöms utifrån religionen eller religionsutövarens perspektiv. I de fall där det finns en konflikt mellan två religioner i rubriken ska tolkningen göras utifrån den religion som är offer, om detta är möjligt att avgöra. Rubrikens vinkel bedöms fristående från brödtext och ingress.

Kristna och muslimer hjälper syrier
■ Lutherska världsförbundet hjälper Jordanien att möta de

Rubrik 1: Dagen, 2014-10-21

Sekulära vann över islamister

Islamisterna tappar röster i Tuniens parlamentsval och erkänner sig besegrade av det sekulära oppositionspartiet.

Rubrik 2: Dagens Nyheter, 2014-10-2

Religion i fokus i Helsingborg
■ Stadsbiblioteket i Helsingborg satsar under två veckor på debatter och samtal om reli-

Rubrik 3: Dagen, 2014-10-30

V10 Förekommer en officiell religiös aktör?

- 1 Ja
- 2 Nej

En officiell religiös aktör är till exempel en präst, imam eller kardinal. Men det kan också vara en ledare för en grupp som förekommer i en religiös kontext. Aktören själv måste också förekomma i en religiös kontext, genom till exempel en handling eller uttalande.

V11 Uttalande av officiell religiös aktör?

- 1 Ja
- 2 Nej

Ett uttalande betyder att aktören i föregående variabel får komma till tals på något sätt, till exempel genom ett pratminus (direkt eller via citering av andra medier/aktörer).

V12 Förekommer en privat religiös utövare?

- 1 Ja
- 2 Nej

En privat religiös utövare är en person som förekommer som privatperson i texten. Personen måste förekomma i en religiös kontext och det måste tydligt framgå att personen själv har en religiös tro, antingen genom journalistens beskrivning eller genom ett eget uttalande.

V13 Uttalande av privat religiös utövare?

- 1 Ja
- 2 Nej

Följer samma definition som frågan om uttalande av officiell religiös aktör (se V11).

V14 Förekommer extremism?

- 1 Ja
- 2 Nej

Extremism är de grupperingar eller falanger inom en religion som utgör en liten del av religionsutövarna och förespråkar extrema religiösa tolkningar, våldsbejakande aktiviteter eller liknande. Exempel är Islamiska staten och Boko Haram. Här räcker det att extremism, eller namnet på en extrem organisation, nämns för att variabeln ska få ett "ja".

V15 Förekommer religionskritik?

- 1 Ja, mot *egen* religion
- 2 Ja, mot *annan* religion
- 3 Nej

En aktör eller källa som ger uttryck för religionskritik. Religionskritik är det som kan uppfattas som en tveksam eller negativ inställning till en viss religion. Religionskritiken ska vara tydligt på en denotativ nivå, krav på manifest ställs. Om kritikerns egen religion inte går att utläsa, eller är icke-religiös, klassas det som “Kritik mot annan religion”(2).

V16 Religiös konflikt?

- 1 Ja
- 2 Nej

En religiös konflikt är om det på något sätt skildras motsättningar mellan religioner, exempelvis när två olika religioner står på var sin sida i ett krig. Observera att det måste finnas två tydliga religiös parter som står på var sin sida i konflikten.

V17 Finns det ett religiöst offer? (Flerval)

- 1 Religiös organisation
- 2 Privatperson
- 3 Religiös grupp
- 4 Inget offer
- 5 Övrigt

Religiös organisation: En officiell institution, till exempel Svenska kyrkan eller ett hinduistiskt tempel.

Privatperson: Följer samma definition som i frågan förekommer en privat religiös utövare.

Religiös grupp: En grupp med gemensam religiös tro. Hit räknas bland annat grupper med privatpersoner och folkgrupper, exempelvis “de kristna i Syrien”.

För att något sedan ska räknas som offer måste det tydligt kunna gå att utläsa att dessa råkat ut för något negativt, till exempel allvarliga kränkningar, hot eller våld. Krav på manifest ställs.

V18 Offrets religion? (Flerval)

- 1 Islam
- 2 Judendom
- 3 Kristendom
- 4 Buddhism
- 5 Hinduism
- 6 Inget offer

V19 Finns det en religiös förövare? (Flerval)

- 1 Religiös organisation
- 2 Privatperson
- 3 Religiös grupp
- 4 Ingen förövare
- 5 Övrigt

Förövare är någon/några som tydligt gjort något negativt mot någon annan, till exempel kränkt, hotat eller brukat våld. Observera att förövaren inte behöver ha gjort något mot en annan religiös grupp för att räknas som förövare, utan endast en religiös koppling måste finnas till förövaren själv.

V20 Förövarens religion (Flerval)

- 1 Islam
- 2 Judendom
- 3 Kristendom
- 4 Buddhism
- 5 Hinduism
- 6 Ingen förövare

Vid flera förövare i samma analysenhet med olika religion så kryssas flera alternativ.

V21 Kodar-ID

Namn på den som kodat artikeln.

2. Lista på analyserade artiklar (Elektronisk bilaga)

För komplett lista över undersökta artiklar i DN och Dagen (inklusive internt bortfall av artiklar)

se: <https://blogjesperhagel.wordpress.com/c-uppsats-elektronisk-bilaga/>